

Doğa Dostu Enerji Doğal Gaz

Şehirlerimizin
havasını hoş...

AKSA
DOĞALGAZ

27 il merkezi, 255 ilçe ve beldede sürdürdüğümüz doğal gaz dağıtım faaliyetlerimizle sadece 1 yılda 7,4 milyon ton daha az karbon emisyonu gerçekleşti. Bu oran, 317 milyon ağaçtan oluşan yaklaşık 4,5 milyon kilometrekarelik bir ormanın temizleyebileceği karbon miktarına eşit.

Gelecek nesillere temiz ve nefes alınabilen bir hava sahası bırakmakta kararlıyız. "Daha temiz bir çevre ve daha temiz nefes" hedefimizden aldığımız enerji ile çalışmalarımızı hayata geçiriyor, doğal gazı tercih ederek ülkemizde nefes aldırın 5 milyona yakın doğa dostu abonemize teşekkür ediyoruz.

444 4 187 aksadolgaz.com.tr

Rus petrol ve gazına tavan fiyat ne anlama geliyor?

s03

Rus petrolüne
tavan fiyat ve
düşündürdükleri

Sohbet Karbuz

s14

2023'te Rus
petrolü ve gazına
yönelik yaptırımlar
etkili olacak mı?

Cüneyt Kazokoğlu

s24

Bu 'ambargo'
karmaşa
doğurmaktan başka
işe yararıyor

Göktuğ Şahin

Gas & Power

Enerji Piyasasının Gazetesi

Yıl: 19

Sayı: 344

@petroturkcom

www.petroturk.com

KARADENİZ GAZINDA GERİ SAYIM

'EN İYİ ROTA TÜRKİYE'

Basın mensuplarının sorularını yanıtlayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez; Doğu Akdeniz gazının pazarlara en ekonomik, en hızlı şekilde gidebileceği en iyi rotanın Türkiye olduğunu söyledi. Bakan Dönmez; "İlk etapta günlük 10 milyon metreküple başlayacağımız gaz üretimini 4 yıl içerisinde kademe-kademe artırarak günlük 40 milyon metreküpe çıkartacağız" ifadelerini kullandı. >> Sayfa 16

Çaycuma-1 kuyusunda gerçekleşen keşif sonrası Karadeniz'deki doğal gaz rezerv miktarı 710 milyar metreküpe yükseldi. Karadeniz gazının Mart sonunda sisteme verilmesi planlanıyor.

REZERV 710 MİLYAR METREKÜP

Gerçekleşen yeni keşifle birlikte ülkemiz gaz rezervinin toplam 710 milyar metreküpe ulaştığını söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Karadeniz'de keşfettiğimiz doğal gazın bugünkü rakamla uluslararası piyasalardaki karşılığı 1 trilyon doları bulmaktadır" diye konuştu. Karadeniz'deki son doğal gaz keşfinin detaylarına yönelik bilgi paylaşan Bakan Dönmez ise, Mart ayının sonuna doğru ilk gazın sisteme verilmiş olacağını söyledi. >> Sayfa 4-5

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan: "Nihai amacımız, petrol ve doğal gazda dışa bağımlılığımızı bir an evvel tamamen kırarak, Türkiye'nin enerji bağımsızlığını ilan etmektir."

Silvri yer altı deposunun kapasite artırımında işlem tamam

Silvri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi Kapasite Artış Töreni'nde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, tesisin 4,6 milyar metreküp toplam kapasiteye ulaştığını söyledi. >> 6

'Gabar Dağı'nda 150 milyon net petrol rezervinde saha keşfettik' >> 12

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK HEDEFİYLE
ENERJİ ÜRETİYORUZ

Türkiye’de GRI “Standards” kapsamında
sürdürülebilirlik raporu yayınlayan ilk enerji şirketiyiz.

Rus petrolüne tavan fiyat ve düşündürdükleri

@sohbetkarbuz

İkincil yaptırımlar olmadan sistemin başarı hikayesi yaratması zor. İkincil yaptırımlar koymak ise ayrı bir problem. Uygulama nasıl olacak? Kim kontrol edecek? Yaptırımlar delinirse ne gibi cezai müeyyideler getirilir? İran yaptırımları örneği bize ikincil yaptırımların sınırlarını gösteriyor aslında.

Rusya'nın Ukrayna'ya girmesinin hemen akabinde Beyaz Saray'dan Rusya'ya yaptırımlar uygulanacağı ancak bu yaptırımlardan enerjinin muaf edileceği açıklanmıştı. Çünkü enerji dünya ekonomisi için çok önemliydi. Ne var ki, zaman içerisinde petrol, gaz ve hatta kömür fiyatlarında görülen artışla Rusya'nın miktar olarak enerji ihracatı azalsa da gelirinde bir kayıp yaşamaması işleri değiştirdi. Enerji ithalatı için ödenen para ile Rusya'yı bir anlamda finanse ediyoruz görüşleri artmaya başladı. Bunun üzerine gönüllü ve özel ambargolara şahit olduk.

Bunlar da işe yaramayınca resmi ambargolar gündeme geldi. ABD, Kanada ve İngiltere'nin başını çektiği bazı ülkeler hatta Avustralya 'Rusya'dan artık ham petrol ve doğal gaz almayacağız' dediler. Bu ülkelerin Rusya'dan zaten kayda değer bir ithalat yapmadıkları yani tuzlarının kuru olduğu dikkatlerden kaçtı tabii ki.

Avrupa Birliği de trene atladı. Rusya'dan 10 Ağustos 2022'den itibaren kömür alımına, 5 Aralık 2022 tarihinden itibaren deniz yoluyla ham petrol alımına, 5 Şubat 2023 itibarıyla de petrol ürünleri alımına ambargo koydu. Rusya ekonomisinde beklenen çöküş olmayınca 'bari Rus petrol ve gazına fiyat üst sınırı getirelim' fikri ortaya çıktı. Öncelik Rus petrolüne tavan fiyat uygulamasına verildi.

G7 ülkeleri Rus ham petrol alımına varil başına 60 dolar tavan fiyat uygulanacağını açıkladı. Avrupa Birliği de buna uyacağını açıkladı. Herkesin merakını kaşıyan soru şu: Ne olacak şimdi? Bu soruya petrol piyasası penceresinden verilecek kısa cevap bence; hiçbir şey! Uzun cevapla bunu biraz açayım.

Amaç, Rusya'nın ham petrol satışından elde ettiği aylık 20 milyar dolar geliri sınırlamak ve Rusya'dan petrol ithalatını yasal çerçeveye koymak. Rusya defalarca tavan fiyat uygulamasıyla petrolünü satmayacağını ifade etti. Hatta 'üretimi düşürmeme yol açsa bile, tavan fiyat uygulamasına katılan ülkelere ambargo koyarım' dedi.

Söz konusu tavan fiyat Rusya'nın satacağı petrolün fiyatını düşürmese bile Çin, Hindistan ve Türkiye gibi önemli müşterilerin daha düşük tekliflerle gelmelerine yol açabilir, yani pazarlık güçlerini arttırabilir. Asyalı alıcıların fiyat tavanını benimsemesinin tek nedeni nakliye ve sigorta hizmetlerine olan erişimi sürdürmek olabilir. Çünkü Avrupa Birliği ve G7, fiyat tavanına uymadıkları takdirde Avrupa dışındaki alıcılar için bile bu hizmetleri yasaklayacak.

Rus ham petrolünü taşıyan tankerlerin yarısından fazlasının sahibi

Yunanlılar. Dünya çapında petrol taşıyan gemilerin %95'i Londra'da bulunan bir firma tarafında sigortalanıyor. Bu durumdan nasıl sıyrılır? Alternatifler geliştirilerek. Sektörde yer alan haberlere göre Rusya bu sene 100'den fazla eski gemi aldı. Bu gemilerle petrol taşıyarak elini bir nebze rahatlatmak istiyor. Diğer yandan Venezuela ve İran petrolünü taşıyan tankerlerin bir kısmını da dolaylı olarak kendi safına çekti. Dolayısıyla, taşımacılık çok sorun yaratmayacak gibi gözüküyor çünkü bu konuda yıllarca edinilmiş deneyim var. Bir şekilde o petrol taşınır.

Sigorta kısmı daha önemli. Batılı şirketler kullanılmaz ise Rusya, Çin ve diğer bazı alternatif ülkelerde sigorta şirketleri kurulabilir. Yani formaliteler halledilir. Ancak alıcı ve hatta transit geçilen bazı bölgeler için bu formalite önem arz edebilir. Mesela Rusya ve Çinli bir şirket tarafından sigortalanmış yaşlı bir geminin boğazlardan geçmesine müsaade edebilirsiniz ancak kaza ve petrol sızıntısı gibi bir aksilik olduğunda ne olacak? Bu sorular halen yanıt bekliyor.

Fiyat tavanına uyulsa bile gemicilik ve sigorta şirketlerine bir baskı uygulanacağı aşikar. Sosyal medya ve propaganda bence çok önemli bir rol oynayacak bu konuda.

Peki, 60 dolar fiyat tavanı ne kadar mantıklı? Çok mantıklı değil.

Savaş başladığından beri Rusya ham petrolü Brent referans fiyatının oldukça altında bir iskontoyla satıyor. Bildiğiniz üzere Rus ham petrolü için genelde iki tip temel referans fiyat göz önüne alınır: Birincisi Rusya'nın batı limanlarından (Baltık ve Karadeniz) satılan Ural petrol fiyatı, ikincisi ise Asya limanlarından sattığı Esso karışımının fiyatı. 60 dolar üst sınır Ural fiyatının 10 dolar üstünde kalıyor (Aralık başı fiyatları). Esso fiyatının ise 15 dolar altında. Rusya'nın Kasım ayında ihraç ettiği günlük 3 milyon varilden fazla ham petrolün yaklaşık yarısının Ural tipi olduğu göz önüne alındığında parasal olarak aslında Rusya'nın toplamda kayıp veya kazancı söz konusu değil. İleride fiyatların ne olacağını bilemeyiz ancak tavan fiyatın sabit bir rakam olarak seçilmesi tuhaf. Her ne kadar bu rakamın belirli aralıklarla revize edileceği belirtilmiş olsa da.

Sabit tavan fiyatı yerine Brent eksi bilmem kaç gibi bir oran belirlenmiş olsa daha doğru olmaz mıydı? Ya da Polonya, bazı Baltık ülkeleri ve Ukrayna'nın belirttiği gibi 30 dolar tavanı belirlenseydi? Galiba burada çekince Rus petrolünün piyasadan çekilmesinin yaratacağı panik endişesi. Tavan öyle bir rakam olsun ki Rusya yine para kazansın ama fazla kazanmasın

mantığı var gibi. Yani Rusya'nın ortalama ham petrol maliyetinin 35 dolar civarında olduğunu kabul etsek bile bir miktar kar elde edecek. Ancak 30 dolar gibi bir fiyat kesinlikle satışın durdurulmasına ve haliyle piyasada arz sıkıntısına neden olabilir ve Brent gibi referans fiyatları hızlıca yukarıya çekebilir. O yüzden daha makul bir tavan belirlenmiş olabilir. Tavan fiyat yerine ek ithalat vergisi getirilse daha iyi olmaz mıydı? Belki. Aslında Avrupa'da Rusya'dan alınan petrole ek vergi konarak fiyatının arttırılması ve dolayısıyla cazibesinin azaltılması da gündeme gelmişti.

Görünen o ki tavan fiyat uygulaması bir şeyler yapmış görünmek için getirildi. Petrol tarihi bize yaptırımların pek bir işe yaramadığını gösteriyor. Şimdi bir işe yaramayan uygulamaya daha önce hiç denenmemiş ve muhtemelen yine bir işe yaramayacak tavan fiyat uygulaması ekleniyor. Bunların etkisini Aralık ayında göremeyebiliriz. Çünkü 5 Aralık tarihinden önce yüklenmiş kargolar bu yaptırım ve uygulamaların dışında kalacak ve Asya piyasalarında Ocak ayının üçüncü hafta sonuna kadar bu kargolar boşaltılacak. O zamana kadar piyasalar bekle gör taktiğine sığınacaktır.

İkincil yaptırımlar olmadan sistemin başarı hikayesi yaratması zor. İkincil yaptırımlar koymak ise ayrı bir problem. Uygulama nasıl olacak? Kim kontrol edecek? Yaptırımlar delinirse ne gibi cezai müeyyideler getirilir? İran yaptırımları örneği bize ikincil yaptırımların sınırlarını gösteriyor aslında.

Petrol piyasalarındaki mevcut belirsizliklerin üzerine tavan fiyat uygulaması ile ilgili sorular da eklenince, bırakın fiyat seviyesini yönü konusunda bile yorum yapmak iyice zorlaştı. Doğalgazda da benzerini yaşayacağız. Her hâlükârda Çin'i yakın markaja almakta daima fayda var.

Tüm bunlar yaşanırken ABD ile Avrupa Birliği arasında balayı gibi görünen ilişkilerin ardında tırmanan ama pek hissettirilmeyen rekabeti göz ardı etmemenizi öneririm. Yaşlı çift misali.

Yaşlı bir çift cep telefonu ile mesajlaşmayı öğrenmişler. Kadın romantik bir tip, erkekte romantizm hak getire. Kadın bir gün arkadaşına çaya gitmiş. Oradayken eşine romantik bir mesaj göndermeye karar vermiş ve şunları yazmış: "Eğer uyuyorsan bana düşlerini gönder, eğer gülüyorsan bana bir gülücük gönder, eğer bir şey yiyorsan bana da bir lokma gönder, eğer içiyorsan bir yudum da bana gönder, eğer ağlıyorsan bana gözyaşlarını gönder. Seni seviyorum." Erkekte hemen cevap gelmiş: "Tuvaletteyim, ne yapayım?"

Kalın sağlıklılıkla.

Karadeniz gazında rezerv 710 milyar metreküpe yükseldi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki Kabine Toplantısı'nın ardından millete seslendi.

Erdoğan, önceki Kabine Toplantısı'nın ertesi günü Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Üçlü Zirvesi'ne katılmak için Türkmenistan'ın Avaza şehrine gittiğini anımsattı. Enerji ve ulaştırma başta olmak üzere ülkeler arasındaki ortak işbirliği konularının ele alındığı zirvenin gayet başarılı geçtiğini belirten Erdoğan, "Türkmenistan'ın sahip olduğu doğal gaz potansiyelini ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına açacak projeler de zirve gündemimizde yer almıştır. Bu toplantı aynı zamanda Türk Devletleri Teşkilatı ile bölgede başlattığımız yeni dönemde Türkmenistan'ın daha aktif şekilde yer alacağına da işareti olmuştur" diye konuştu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Silivri Doğal Gaz Yer Altı Depolama Tesisi'nin kapasitesini 4,6 milyar metreküpe çıkartan projenin açılış töreninde Türkiye'nin enerji alanında geldiği yeri ve hedeflerini bir kez daha kamuoyuna anlatma imkanı bulduklarını da aktardı.

"BİN OKULA TOPLAM 60 MEGAVAT KAPASİTELİ ÇATI ÜSTÜ GÜNEŞ ENERJİ SİSTEMİ"

Önümüzdeki yıl eğitimde köy okullarının tamamını

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Fatih Sondaj Gemimiz, Çaycuma-1 sondajında denizin 3 bin 23 metre altında 58 milyar metreküplük doğal gaz rezervini keşfetti" açıklamasını yaptı.

köy yaşam merkezlerine dönüştürme projesini neticelendireceklerine, okulların bilgi teknoloji altyapısını güçlendirerek sistemi geleceğe hazırlamayı sürdüreceklerine dikkati çeken Erdoğan, 2023 hedefleri konusunda şu bilgileri verdi: "Halen başarıyla süren mesleki eğitim merkezlerimizdeki çalışmaları sanayi ile yakın iş birliği halinde genişleteceğiz. Yine halen 81 ilde faaliyet gösteren yetişkin engellilerimize yönelik halk eğitim merkezlerini ilçelerimizin tamamına yayacağız. Özel yetenekli öğrencilerimize hizmet ver 379 bilim ve sanat merkezine erişimi kolaylaştırmak için bu kurumları

da tüm ilçelerimizi kapsayacak şekilde genişleteceğiz. Tüm okullarımızı, çevre dostu okullara dönüştüreceğiz. En fazla enerji tüketen bin okulumuza toplam 60 megavat kapasiteli çatı üstü güneş enerji sistemi kuracağız. Üretime dönük faaliyet yürüten eğitim kurumlarımızı elektronik ticaret sistemine dahil edeceğiz. Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmaları yoğunlaştıracağız. Değerler eğitimini ana sınıftan itibaren tüm sistemin temel unsurlarından biri haline getireceğiz. Okul yöneticilerine yönelik kültür, tarih, medeniyet bilinci seminerleri ile bunun ilk adımını attık."

"540 MİLYAR METREKÜPLÜK REZERVİMİZ, 652 MİLYAR METREKÜP OLARAK REVİZE EDİLDİ"

Karadeniz gazıyla ilgili Erdoğan, "Verilerin analizi neticesinde daha önce ilan ettiğimiz 540 milyar metreküplük rezervimiz, 652 milyar metreküp olarak revize edildi" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Fatih Sondaj Gemimiz, Çaycuma-1 sondajında denizin 3 bin 23 metre altında 58

milyar metreküplük doğal gaz rezervini keşfetti" açıklamasını yaptı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Karadeniz'deki gaz rezervimiz Çaycuma-1'deki yeni keşfimizle birlikte 170 milyar metreküp artarak toplam 710 milyar metreküpe ulaştı" ifadelerini kullandı.

Erdoğan, konuşmasına şöyle devam etti: "Karadeniz'de keşfettiğimiz doğal gazın bugünkü rakamla uluslararası piyasalardaki karşılığı 1 trilyon doları bulmaktadır. Yeni keşfimiz bölgeye komşu diğer jeolojik sahalardaki benzer keşiflerimize kapı aralayacak. En kısa zamanda yeni sondajlara başlayacağız."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Hazar'ın, Akdeniz'in, Orta Doğu'nun enerjide merkez noktasının Türkiye olmasını sağlamakta kararlıyız" diye konuştu. Erdoğan, "Sadece İstanbul ve Çanakkale'deki köprülerimizle değil enerji köprüleriyle de doğuyu ve batıyı birbirine bağlayacağız." dedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Nihai amacımız, petrol ve doğal gazda dışa bağımlılığımızı bir an evvel tamamen kırarak, Türkiye'nin enerji bağımsızlığını ilan etmektir." ifadelerini kullandı.

Erdoğan açıklamalarını şöyle sürdürdü: "Özel ve kamu günlük yurt içi petrol üretimimiz bugün itibarıyla 80 bin varile ulaştı. Önümüzdeki yıl üretimimizi 100 bin varile çıkarmayı hedefliyoruz."

İbadethaneler ve cemevlerinde kullanılan doğal gaza indirim

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ibadethaneler ve cemevlerinde kullanılan doğal gaza yüzde 42,73 oranında indirim yapıldığını duyurdu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında "İbadethanelerde, cemevlerinde kullanılan doğal gazda yüzde 42,73 indirim yapma kararı aldık. Ayrıca sanayi kuruluşlarında kullanılan elektrik ile elektrik üretiminde tüketilen doğal gazın fiyatını da farklı oranlarda düşürdük" ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, paylaşımındaki görselde sanayi tarafında da yeni yıldan geçerli

olmak üzere elektrik ve doğal gazda yapılan indirimlerle ilgili şu bilgileri verdi:

"Sanayi kuruluşlarının kullandığı elektrikte yüzde 16 indirim yapıldı. Elektrik üretimi amaçlı doğal gaz toptan satış fiyatında yüzde 12,73 oranında indirim yapıldı. Sanayide kullanılan doğal gaz satış fiyatında ise 2022 Kasım ayı esas alındığında 1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla yüzde 13,10 ile yüzde 25,11 arasında değişen oranlarda indirim gerçekleşti."

Ayrıca, 1 Mart'ta da ibadethaneler, dernek ve vakıf merkezleri ile bunların şubeleri ve cemevlerinin kullandığı elektrige indirim yapılmıştı. Yapılan değişiklikle daha önce kamu, özel ve diğer hizmetler sektörü tarifesi üzerinden kilovatsaat başına yaklaşık 330 kuruş ödeyen ibadethaneler ve cemevleri, artık alt kademe mesken grubu tarifesi üzerinden yaklaşık yüzde 50 düşüşle kilovatsaat başına yaklaşık 170 kuruş ödemeye başladı.

'İlk gaz Mart ayında sisteme verilecek'

Karadeniz'deki son doğal gaz keşfinin detaylarına yönelik bilgi paylaşan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Mart ayının sonuna doğru ilk gazın sisteme verilmiş olacağını söyledi.

Sibel Acar/Ankara

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Kabine toplantısı sonrası açıkladığı yeni gaz keşfi müjdesiyle ilgili detayların paylaşıldığı bir basın toplantısı düzenledi.

Toplantıya Bakan Dönmez'in yanı sıra Bakan Yardımcısı Alpaslan Bayraktar ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) Genel Müdürü Melih Han Bilgin de katıldı.

"GAZI İŞLEYECEK KARA İŞLEME TESİSİNİ YÜZDE 85 ORANINDA TAMAMLADIK"

Fatih Sondaj Gemisi'nin iki aylık çalışmalarının sonucunda 29 Ekim tarihinde Çaycuma-1 sondajında 58 milyar metreküplük doğal gaz rezervinin keşfedilmesiyle ilgili değerlendirmelerde bulunan Bakan Dönmez, Karadeniz'de yeni sondajla birlikte rezervin 710 milyar metreküpe çıktığını ve gazın işleme çalışmalarının devam ettiğinin bilgisini verdi.

Konuyla ilgili detayları

paylaşan Dönmez; "İlk keşfi Tuna-1 kuyusuyla birlikte açıklamıştık. 2020 yılında 405 milyar metreküplük bir keşifti ve 2020 yılında denizlerde yapılan dünyanın en büyük keşfi olarak kayıtlara geçmişti. 2021'de Amasra-1 kuyusuyla birlikte ikinci keşfimizi yapmıştık. Orada da 135 milyar metreküplük bir rezerv söz konusuydu. Yine o tarih itibarıyla 2021 yılında dünyanın en büyük ikinci keşfi olarak kayıtlara geçmiş oldu. Böylece, Çaycuma keşfiyle birlikte toplamda 710 milyar metreküplük keşfe ulaştık. Bir diğer husus da değerlendirme çalışması. Sakarya Gaz Sahası'nda 13 tane kuyu açmıştık ve bunların 3 boyutlu modellemesi yapıldı. Bu çalışmalara göre de rezervi yeniden değerlendirdik. Bu değerlemeyi bu alanda yetkin en büyük firmalardan DeGolyer & MacNaughton yaptı. Onun yapmış olduğu çalışmalar neticesinde de 540 milyar metreküplük rezervi 652 milyar metreküp olarak revize etmiş olduk. Böylece, Çaycuma sahasındaki 58 milyar metreküp ve Sakarya Gaz Sahası'ndaki ilave miktarla

birlikte bu rakam 710 milyar metreküp olarak ilan edilmiş oldu" ifadelerini kullandı.

Sürdürülen çalışmalarla ilgili Dönmez; "Sahadaki çalışmaları zaman zaman yerinde inceledik. 1 hafta önce basınımızın temsilcileri ile birlikte Filyos'ta proje hakkında değerlendirmeler yapmıştık. Çalışmalarımız 3 aşamadan oluşuyor. Deniz tabanında yoğun bir çalışma var. 50'yi aşkın gemiyle bu çalışmaları yürütüyoruz. Diğer yandan orada üretilecek gazın karaya getirilmesi için 3 tane hattın çalışmaları devam ediyor. 170 km'lik ana iletim hattımız tamamlandı. Glikol basan hattımız tamamlandı. Yine deniz tabanındaki ekipmanların yönetimini yapacak sinyal hattı tamamlandı. Bir taraftan da bu gazı işleyecek kara işleme tesisini de yüzde 85 oranında tamamladık. Şu anda kara işleme tesisi ilk etapta günlük 10 milyon metreküplük gazı işleyecek kapasitede çalışıyor. Altyapı 40 milyon metreküplük şekli işleyecek şekilde hazırlandı. Sahada 6 bini aşkın iş kalemimizi birlikte yönetiyoruz ve ilerliyoruz" diye konuştu.

'2023 MART AYINDA BU GAZI İNSANIMIZLA BULUŞTURMAK İSTİYORUZ'

Yeni keşifle ilgili detaylardan bahseden Dönmez; "Ekiplerimiz son sürat iş planına uygun olarak çalışmalarını yapıyor. 2023 Mart ayının sonuna doğru bu gazı insanımızla buluşturmak istiyoruz. Türkiye'nin Yüzyılı inşallah enerjinin de yüzyılı olacak. Biz öteden beri enerjide dışa bağımlı bir ülkeyiz. Enerjiye olan ihtiyacımız günden güne artıyor. Enerji bağımsızlığını elde etmek için de kendi kaynaklarımızı geliştirmemiz gerekiyor. Son yıllarda biliyorsunuz arama-

üretim faaliyetlerine ağırlık verdik. Deniz aramacılığında bunun neticesini almaya başladık. Karada da bununla ilgili olumlu gelişmeler var. Petrol üretim seviyesini de artırarak günlük 65 bin varil seviyesine getirdik. Özel sektörde üretilen petrol ile bu seviye şu an 80 bin varilde üretim söz konusu. Hedefimiz günlük 100 bin varile çıkarmak. Yapılan çalışmalar bu hedefin tutturulabileceğini gösteriyor. Bu rakamları yıllar içinde daha da arttıracacağız" ifadelerini kullandı.

BAKAN DÖNMEZ, GAZETECİLERİN SORULARINI YANITLADI

Basın açıklamasının ardından gazetecilerin sorularını yanıtlayan Dönmez, Karadeniz gazının faturalara nasıl yansıtacağı sorusuna ilişkin, keşfedilen gazın cari açığın kapanmasına olumlu yansıtacağını vurgulayarak; "Bu bizim kendi gazımız. Bu sebeple cari açığımıza son derece olumlu yansıtacak. Bu orada ne kadar gaz üretirsek o kadar az gaz ithal edeceğimiz anlamına geliyor. Kaynaklar Türkiye'de kalacak. Buradan hem milletimiz kazançlı çıkacak hem de devletimiz kazançlı çıkacak. Karadeniz'den üreteceğimiz gazın maliyeti ithal ettiğimiz gaza göre daha düşük. Bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Gazı biz sisteme verelim ondan sonra bu değerlendirmeleri tekrar yaparız" değerlendirmesinde bulundu.

Akdeniz'de yürütülen doğal gaz arama çalışmalarına değinen Dönmez, Abdülhamid Han Sondaj Gemisi'nin

Yörükler-1 kuyusunda çalışmalarını tamamladığını ve Mersin'in Taşucu açıklarındaki 2. lokasyonda çalışmalarına devam ettiğini söyledi. Dönmez; "Akdeniz'de kendi kıta sahanlığımızda, kendi yetki alanımızda arama ve sondaj faaliyetlerine devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tek taraflı ilan ettiği sözde Münhasır Ekonomik Bölge'nin 6 numaralı parselindeki gaz keşfine de değinen Dönmez, Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) bu konuda gerekli açıklamaları yaptığını anımsatarak; "Kıbrıs adasında yaşayan herkesin o kaynaklardan istifade etme hakkı var. Bir tarafı yok sayarak yapılacak işlemlerin hakkaniyetli olmadığını değerlendiriyoruz. Bu kapsamda da Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan soydaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması gerektiğini Dışişleri Bakanlığımız da yaptığı açıklamalarda ifade etti" diye konuştu.

ÇALIŞMALAR 'ZEKİ' İLE UZAKTAN TAKİP EDİLECEK

Sahada yoğun bir çalışma yapıldığını dile getiren Dönmez; "Bu üretilen gazı BOTAŞ'ın ulusal ana iletim sistemine bağlayacak 36 km çalışmaları tamamlandı. Test ve devreye alma işlemleri devam ediyor. Deniz tabanında bu güne kadar 10 kuyuyu açmış durumdayız. 2. fazda buraya 30'un üzerinde ilave kuyu açarak devam edeceğiz. 2026 yılı gibi kuyu açma işlemlerini bitirmiş

olacağız. Sahada karada 5 bin 500, deniz tarafında 2 bin 500 olmak üzere 8 bin kişilik bir çalışan arkadaşımız var. 3 sondaj gemimiz çalışmalarına aralıksız devam ediyor. Burada kurulacak sistemin tamamı uzaktan kontrol edilecek. Karada büyük bir kontrol merkezi inşa ediliyor. 'Zeki' adını verdiğimiz özel yazılım bu çalışmaları takip edecek ve değerleri anlık olarak ölçüp operatörlere iletecek" dedi.

'Silivri yer altı deposunun kapasite artırımında işlem tamam'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi Kapasite Artış Töreni'nde yaptığı konuşmada, "Kısa ve orta vadede küresel enerji krizinin Avrupa'da yol açtığı sıkıntıların, uzun vadede kalkınma hedeflerimizi yavaşlatacak sorunların, ülkemizde yaşanmaması için her türlü tedbiri almayı sürdüreceğiz" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi Kapasite Artış Töreni'ne katılarak bir konuşma yaptı.

"SİLİVRİ AVRUPA'DAKİ EN BÜYÜK YER ALTI GAZ DEPOLAMA TESİSİ HÂLINE GELMİŞTİR"

Törendeki konuşmasına tesisin açılışı yapılan yeni fazıyla 4,6 milyar metreküpe ulaşan toplam kapasitesinin ülkeye ve millete hayırlı olmasını dileyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: "Açılışa birlikte Silivri Avrupa'daki en büyük yer altı gaz depolama tesisi hâline gelmiştir. Bilindiği gibi Silivri'deki bu tesisi biz kurmuş, ilk fazını da 2007 yılında hizmete almıştık. Son genişletme çalışmaları, denizden 3 kilometre açığındaki platformlar vasıtasıyla 18 kuyuda, 31 bin metre deniz sondajı yapılarak gerçekleştirildi. Bu faaliyetler, Karadeniz'deki sondaj işlemleri seviyesinde bir yoğunlukla yürütülmüştür. Tüm bu çalışmalarda kullanılan malzemeler tamamen yerli ve milli olarak üretilmiş, böylece ülkemizin gaz depolama alanındaki teknoloji birikimine de katkı sağlanmıştır."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Silivri Doğal Gaz Depolama Tesisi'nin günlük 45 milyon metreküp enjeksiyon ve 75 milyon metreküp geri dönüşüm kapasitesine sahip olduğunu dile getirdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan,

"Yani tesisimiz, ülkemizin en yoğun tüketim döneminde dahi talebin dörtte birini tek başına karşılayabilecektir. Ankara Tuz Gölü'ndeki kapasite genişletme çalışmaları tamamlandığında, orada da benzer orana ulaşacağız" ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin bu yılki toplam doğal gaz tüketiminin 53,5 milyar metreküp olacağı göz önüne alındığında, Silivri'de ulaşılan 4,6 milyar metreküplük ve Tuz Gölü'nde hedeflenen 5,4 milyar metreküplük kapasitesinin önemini daha iyi anlaşılacağını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, tesisin yeni fazının hizmete girmesinde emeği geçen bakanlığı, kurumları ve yüklenici firmaları tebrik etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ülkeyi doğal gaz keşfi ve işletmesi yanında depolaması alanında da en güvenli seviyeye getirene kadar yatırımlara devam edebileceklerini kaydetti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, kısa ve orta vadede küresel enerji krizinin Avrupa'da yol açtığı sıkıntıların, uzun vadede kalkınma hedeflerini yavaşlatacak sorunların ülkede yaşanmaması için her türlü tedbiri almayı sürdüreceklarını vurguladı.

"ÜLKEMİZİ EN ÜST LİGE ÇIKARTACAĞIMIZ YENİ BİR DÖNEME GİRİYORUZ"

Türkiye Yüzyılı ile millete gelecek vizyonu sunduklarını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşmasını şöyle sürdürdü: "Ülkemizi her alanda dünya ile rekabet edebilir seviyeye getirme hedeflerimizi kamuoyuyla paylaştık. Bu büyük atılımı, geçtiğimiz 20 yılda çalışıp didinerek, günbegün üzerine koyarak sahip olduğumuz eser ve hizmet altyapısı üzerinde gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Bir başka deyişle, 20 yıla sığdırdığımız asırlık işlere harcadığımız emeklerimizin meyvelerini toplamaya başlayarak, ülkemizi en üst lige çıkartacağımız yeni bir döneme giriyoruz. Hükûmete geldiğimizde kısır hesapların, çekişmelerin, kavgaların, krizlerin içinde sıkışıp kalan bir Türkiye vardı. Sahip olduğumuz stratejik, beşeri ve tabii potansiyeli, bu sancılı tablo içinde adeta heba ediyorduk. Türkiye'nin istikametini güven ve istikrar iklimine döndürerek ülkemizi önce bu girdaptan kurtardık."

Cumhurbaşkanı Erdoğan,

'YENİ KEŞİFLERİN MÜJDESİNİ MİLLETİMİZLE PAYLAŞMAK İÇİN GECE GÜNDÜZ ÇALIŞIYORUZ'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, dünyanın en geniş sondaj filosunu kurarak yürüttükleri çalışmalar sayesinde Karadeniz'de 540 milyar metreküplük ülkenin en büyük doğal gaz rezervi keşfini yaptıklarını anımsatarak, "Bu doğal gazı millî şebekemize aktarmak için hummalı bir inşaat faaliyeti yürütüyoruz. Aynı zamanda, yeni keşiflerin müjdesini milletimizle paylaşmak için de gece gündüz çalışıyoruz. Benzer bir gelişme petrol keşfi ve üretimi alanında da yaşanıyor. Hem yeni sondajlar yapıyor hem eski kuyuları tekrar kontrol ederek üretime kazandırıyoruz. İnşallah en kısa sürede günlük petrol üretimimizi 100 bin varile çıkartacak ardından daha büyük keşifler ve üretimler için yolumuza devam edeceğiz" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, tüm bu gelişmelerin bir diğer sonucunun da Türkiye'nin, sahip olduğu 7 doğal gaz boru hattı, ikisi üzer 4 LNG tesisi, 15 giriş noktası ve diğer avantajlarıyla dünyanın önde gelen enerji

her dönemde olduğu gibi bugün de birilerinin ısrarla önemsizleştirmeye çalıştığı dev yatırımlarla ekonomiyi sürekli büyüttüklerini söyledi.

Yatırımı, istihdamı, üretimi, ihracatı destekleyerek, cari fazla yoluyla bu büyümeyi 85 milyonun tamamının hayatına yansıtıklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, son dönemde maruz kaldıkları siyasi, sosyal ve ekonomik saldırılara karşı verdikleri mücadeleyi, ekonomi programını daha güçlü ve kararlı hâle getirerek tahkim

ticaret merkezlerinden biri hâline dönüşmesi olduğunu belirterek şunları anlattı: "Türk Akım Projesi'yle Bulgaristan, Yunanistan, Kuzey Makedonya, Romanya, Bosna-Hersek, Sırbistan ve Macaristan'a gaz akışı sağlıyoruz. TANAP Projesi üzerinden de bugün Avrupa'ya 18,5 milyar metreküp gaz sevkiyatı yaptık. LNG yatırımlarımız ve gaz depolama tesislerimiz, ülkemizin arz güvenliğini temin yanında enerji ticaretimize de olumlu etkileri olan gelişmelerdir. Saros'taki LNG tesisimizi hizmete açtığımızda bu alanda çok daha güçlü bir konuma geleceğiz. Amacımız, ülkemizi en kısa sürede doğal gaz referans fiyatının olduğu küresel bir merkez hâline dönüştürmektir. Bu konuda değerli dostum Sayın Putin'le önemli görüşmelerimiz oldu. Adımlarımızı attık, atıyoruz. Ve böylece özellikle Trakya doğal gazda, enerjide bir hub haline gelecektir. Bununla ilgili çalışmalarımızı bölgemizdeki enerji ortaklarımızla birlikte yürütüyoruz. Hâlen toplamda

ettiklerini söyledi.

"TÜRKİYE, KENDİ VATANDAŞLARINA VE SANAYİSİNE SUNDUĞU ENERJİ HİZMETİYLE DÜNYANIN 17. BÜYÜK ARZINA SAHİP ÜLKESİDİR"

Kalkınmanın temel unsurlarının başında yer alan enerjinin, altyapı projelerinin hep öncelikli başlığı olduğuna dikkati çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle konuştu: "Bugün Türkiye, kendi

20 milyar dolarlık bir yatırımın sürdüğü Nükleer Güç Enerjisi'ni de bu tabloya eklediğimizde artık enerji alanında bambaşka bir seviyeye yükseleceğiz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Orta Asya ve Akdeniz'deki yeni gelişmelerin ardından Türkiye'nin bu özelliğinin daha da pekişeceğinin altını çizerek, "Türkiye'nin, Libya ile yaptığı anlaşmanın gerisinde, enerji alanındaki her yatırımın yarım asırlık, bir asırlık derinliğe sahip olması yatıyor. Siyasi ve diplomatik ilişki ağımızı, ortak ekonomik çıkarlar temelinde genişleterek, diğer alanlarla birlikte enerjide de yeni kazanımlar elde etmek için yoğun çaba harcıyoruz. Stratejilerimizi ve adımlarımızı, bu alana yapılan her yatırımın ve elde edilen her kazanımın, nesiller boyu devam edecek etkilerini hesaba katarak belirliyoruz. Hiç şüphesiz bu noktaya, milletimizden aldığımız güçlü destekle ülkemizin atılımlarını engelleme çabalarını aşı aşı geldik" ifadelerini kullandı.

vatandaşlarına ve sanayisine sunduğu enerji hizmetiyle dünyanın 17. büyük arzına sahip ülkesidir. Yaklaşık dörtte birini konutta, dörtte birini sanayide, dörtte birine yakını enerji sektörünün kendisinde, beşte birini de ulaştırmada kullandığımız 160 milyon ton eşdeğer petrol enerji arzımız var.

Bunun 2021'de 51 milyar dolara yaklaşan maddi değeri, bu yıl 81 milyar dolara ulaşacak.

» Devami Sayfa 08'de

Cumhurbaşkanı
Recep Tayyip
Erdoğan

GELECEĞE GİDEN YOL %100 YENİLENEBİLİR ENERJİDEN GEÇER

*Bizim yolumuz daha yaşanabilir,
daha sürdürülebilir bir dünyaya çıkıyor.*

*Biz bu yolda gelecek nesillerle aramızda
bir köprü kurmak için tüm gücümüzle çalışıyoruz.
Zorlu Enerji Sürdürülebilirlik Stratejimiz doğrultusunda her faaliyetimizde
Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na hizmet etmeye
ve Paris Anlaşması kapsamında ülkemizin düşük karbonlu gelecek hedeflerine
ulaşması için tüm enerjimizle çalışmaya devam ediyoruz.*

%100 yenilenebilir enerjimizle sürdürülebilir bir geleceğe adım adım ilerliyoruz.

» Sayfa 06'nın devamı

Yerli ve yenilenebilir kurulu gücümüzü yüzde 65 seviyesine getirmemize rağmen, enerjide hâlâ ciddi bir dışa bağımlılığımız söz konusudur. Ancak özellikle doğal gazda, hem konutların hem sanayinin hem elektrik üretim tesislerinin ihtiyacını karşılamadan ülkemizi arzu ettiğimiz kalkınma seviyesine çıkarabilmemiz mümkün değildir.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Devlet Başkanları Üçlü Zirvesi'ne katılmak üzere Türkmenistan'a gittiğini hatırlatarak, “Şimdi Türkmenistan'dan ülkemize gerek doğal gaz gerekse enerji naklini gerçekleştirmek

üzere görüşmelerimizi yapmıştık. Üçlü bir zirve yaptık, Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan olarak başarılı bir zirveden sonra aramızda kararlılığımızı ortaya koyduk” değerlendirmesini yaptı.

Hükûmete geldiklerinde sadece 5 ildeki 57 yerleşim yerinde kullanılan doğal gazı, bugün 81 ildeki 703 yerleşim yerine yaygınlaştırdıklarını aktaran Cumhurbaşkanı Erdoğan, böylece nüfusun yüzde 85'ine yakınına doğal gaza kavuşturduklarını söyledi.

“ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE HEDEFLERİMİZE DAHA KARARLI VE GÜÇLÜ BİR ŞEKİLDE YÜRÜYECEĞİZ”

Her projelerini sabote

etmek için sergilenen gayretlerin gerisindeki hesapları ve araçları gayet iyi bildiklerini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, çevrecilik gibi bahanelerle önlerine döşenen mayınların, hangi lobilerin desteğiyle kotarıldığının farkında olduklarını ifade etti.

Hâlâ aşamadıkları birtakım sıkıntıların da olduğuna değinen Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: “Ama geldiğimiz seviye bizi, 2023 hedeflerimize yaklaştırmakla kalmayıp Türkiye vizyonu için ihtiyacımız olan imkâna kavuşturmaya da yetmiştir. İnşallah önümüzdeki dönemde hedeflerimize daha kararlı ve güçlü bir şekilde yürüyeceğiz. Enerji vizyonumuzu, 2053 yılında birincil kaynaklarda dışa bağımlılığımızı yüzde 71'den yüzde 13'e indirecek şekilde belirledik. Hedeflerimizi buna göre oluşturuyor, yatırımlarımızı buna göre planlıyoruz. İklim değişikliğine karşı mücadele çalışmalarını başta olmak üzere küresel uzlaşmaların tamamı da bu vizyonun içinde yer almaktadır. Türkiye'yi yeni projelerle yeni yatırımlarla yeni heyecanlarla yeni sevinçlerle buluşturarak dünyanın en büyük 10 ülkesi arasındaki hak ettiğimiz yere adım adım ilerleyeceğiz.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Dün bizimle uğraşanlar bugün iş birliği için kapımıza geliyor. Bugün hâlâ bizimle uğraşmayı sürdürenlerin de yarın dostluğumuza ihtiyaç duyacaklarından eminiz. Biz, kimsenin eksikliğine fazlasına bakmadan, ilhamını medeniyetimizden ve tarihimizden aldığımız ilkeli, hakkaniyetli, adaletli, merhametli duruşumuzu hep koruyacağız. Tüm hesapların üstündeki hesaba inanıyoruz. Milletimizi Türkiye Yüzyılı'na hazırlamaya devam edeceğiz” şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, açılışını yaptıkları Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi Kapasite Artırım Fazı'nın hayırlı olmasını dileyerek emeği geçenleri tebrik etti.

Silivri Doğal Gaz Depolama Tesisi

TÜRKİYE'DE İLK AVRUPA'DA EN BÜYÜK

4,6 MİLYAR METREKÜP
TOPLAM KAPASİTE

75 MİLYON METREKÜP
GÜNLÜK GERİ ÜRETİM KAPASİTESİ

18 KUYUDA **31 BİN METRE DENİZ SONDAJI** İLE KAPASİTESİ ARTIRILDI

YILLIK DOĞAL GAZ İHTİYACININ %8'İNİ, EN YOĞUN TÜKETİM DÖNEMİNDE TALEBİN 4'TE 1'İNİ KARŞILAYABİLECEK

ERDOĞAN

İSTANBUL'DAKİ KONUTLARIMIZIN BİR YILLIK DOĞAL GAZ İHTİYACINI TEK BAŞINA KARŞILAYABİLECEK KAPASİTEDE

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleştirilen Silivri Doğal Gaz Depolama Tesisi Kapasite Artış Töreni'nde konuştu.

Türkiye'nin ilk ve en büyük doğal gaz depolama tesisinin tam kapasite devreye alındığını ifade eden Dönmez, “Silivri Doğal Gaz Depolama Tesisi kendi alanında Avrupa'nın en büyüğü. Genişletme çalışmalarının ardından 4,6 milyar metreküp kapasiteye ulaşan tesisimiz, Türkiye'nin yoğun kış günlerindeki günlük gaz ihtiyacının yüzde 25'ini tek başına karşılayabilecek durumda. Bir başka ifadeyle İstanbul'daki konutlarımızın bir yıllık doğal gaz ihtiyacını tek başına karşılayabilecek kapasitede” dedi.

Dönmez, tesisin bulunduğu alanda daha önce gaz üretimi gerçekleştirildiğini anımsatarak, “Üretim aşamasını tamamlayan Kuzey Marmara rezervuar alanı, bugün Silivri Doğal Gaz Depolama Tesisi olarak yeni işleviyle faaliyetlerine devam ediyor” diye konuştu.

Tesisin kapasite artırma çalışmalarına ilişkin bilgi veren Dönmez, “Proje, deniz platformu inşası, kara inşaatları, deniz sondajları, karadan yatay açılımlı sondajları, deniz boru hattı, kara boru hattı, yüzey tesisi olarak adlandırdığımız gaz işleme tesisi inşası gibi petrol ve doğal gaz sektörünün tüm bileşenlerini bünyesinde barındıran ender projelerden birisi” ifadesini kullandı.

TESİSİN ELEKTRİĞİ RÜZGAR TÜRBİNİNDEN KARŞILANIYOR

Dönmez, genişletme çalışmalarının, karadan 3 kilometre uzakta kurulan Piri Mehmed Paşa ve Ali Paşa isimli deniz platformları vasıtasıyla gerçekleştirildiğini belirterek, “Marmara'nın kalbinde hayata geçen tesisimiz, günlük 75 milyon metreküpe kadar olan geri

üretim kapasitesiyle milli doğal gaz şebekemize gaz basabilir durumda” bilgisini paylaştı.

Tesisin, enerji arz güvenliğine katkısının yanı sıra çevreye ve sürdürülebilirliğe verdiği önemle de pek çok ilki hayata geçirdiğini kaydeden Dönmez, “Tesis bütün elektriğini 4,2 megavatlık rüzgar türbininden karşılıyor. Tesisteki binaların enerjisi alanda kurulan güneş santralinden karşılanıyor. Tesisimiz, temiz enerji yönetimi ve sürdürülebilir çevre politikasıyla Türkiye'de karbon ayak izi sertifikası alan ilk tesisimiz oldu” diye konuştu.

“TÜRKİYE YÜZYILIN'DA, ENERJİDE MERKEZ ÜLKE HEDEFİMİZE ULAŞACAĞIZ”

Dönmez, son 20 yılda sektörde üretimden teknolojiye kadar canlı ve sürekli gelişen bir doğal gaz değer zinciri oluşturduklarını belirterek, şunları kaydetti:

“Bugün 7 uluslararası doğal gaz boru hattına, 4 LNG tesisine, 2 yer altı doğal gaz depolama tesisine ve fiyatların serbest piyasada olduğu bir enerji piyasasına sahibiz. Enerjide merkez ülke hedefimizi gerçeğe dönüştürecek bütün argümanlara sahibiz. Sahip olduğumuz altyapının daha da geliştirilmesi için son zamanlarda yoğun bir enerji diplomasisi yürütüyoruz. Gaz ticareti yaptığımız ülkelerle mevcut işbirliğimizin daha da ileri seviyelere taşınması konusunda mutabık kaldık. Daha önce gaz ticareti yapmadığımız ülkelerle de yeni yatırımlar, yeni projeler üzerine verimli görüşmeler gerçekleştiriyoruz. Türkiye Yüzyılı'nda, enerjide merkez ülke hedefimize ulaşacağız. Türkiye Yüzyılı'nda, Türkiye'nin gücüne ve büyüklüğüne yakışır bir ticaret merkezi kuracağız. Bu konuda yol haritamızı en kısa sürede ilan edecek ve bir an önce harekete geçeceğiz.”

Türkiye'nin En Çok Tercih Edilen Pompa Yazar Kasası Beko 1000 TR ile Değişimde Yerinizi Alın!

Araç yanında ödeme deneyimi sunan **Beko 1000 TR**,
7.000 adedin üzerinde satışla Türkiye'nin dört bir yanında!

Ücretsiz montaj &
7/24 çağrı merkezi
desteği ile kesintisiz hizmet

Stoktan hemen
teslimat & Hızlı
kurulum

EPDK lisanslı tüm
pompa ve otomasyonlar
ile entegre

Türkiye'de ilk ve tek entegre POS ile
ücretsiz ve opsiyonel olarak
pompa yanında ödeme seçeneği

Plaka ve tutar bilgisinin Beko 400 TR'ye
otomatik aktarımı sayesinde markette
hızlı ödeme deneyimi

Ücretsiz 4G internet bağlantısı

Ücretsiz cihaz işletim ve iletişim hizmeti

1 milyon fiş kapasiteli elektronik
kayıt ünitesiyle (EKÜ) uzun ömürlü kullanım

Ticari kartlara özel peşin fiyatına taksit kampanyaları:

Yapı Kredi Bankası
18 ay

Ziraat Bankası
12 ay

İş Bankası
10 ay

*Banka kampanyaları değişiklik gösterebilmekte olup,
ayrıntılı bilgi için satıcınıza danışınız.

Türkiye Doğal Gaz Meclisi toplandı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Doğal Gaz Meclisi 2022 yılının son toplantısını, Meclis Başkanı İbrahim Akbal'ın başkanlığında gerçekleştirdi.

Türkiye Doğal Gaz Meclisi, 2022 yılının son toplantısını, Meclis Başkanı İbrahim Akbal'ın başkanlığında gerçekleştirdi. Meclis Başkanı İbrahim Akbal, Ukrayna'daki gelişmeler neticesinde dünyada dengelerin değiştiğini ve bu durumun ekonomik olarak birtakım güçlükleri de beraberinde getirdiğini vurgulayarak, Avrupa Birliği'nin enerji güvenliğini sağlamak adına birçok tedbirler aldığını ifade etti. Akbal, yaşanan bu gelişmelerin, tüm boyutlarıyla 'yeşil çevre' kavramının konuşulduğu ve uygulanması adına çalışmaların sürdürüldüğü günümüzde, global ölçekteki gerçekleştirmelere bakıldığında fosil yakıt tüketiminin uzun bir süre daha devam edeceği anlamına geldiğini belirtti. Akbal, Türkiye'nin doğal gaz ticaret merkezi olma yolunda adımların atılmasının umut verici olduğunu vurguladı.

Türkiye Doğal Gaz Meclisi Başkan Yardımcısı Yaşar Arslan doğal gaz piyasasına ilişkin güncel verileri paylaştı. 2022 yılında bir önceki yıla göre doğal gaz tüketimin yüzde

10 azalacağını görüldüğünü, konut doğal gaz tüketimi artış gösterirken, alternatif enerji kaynaklarının kullanımındaki artış sebebiyle sanayi kesiminin doğal gaz tüketiminde azalış yaşandığını vurguladı. 2022 yılı sonunda 742 yerleşim yerinin doğal gaz kullanabilir hale geleceğini ve nüfusun yüzde 82'sinin bir diğer ifadeyle 70 milyon kişinin doğal gaza erişebilir durumda olacağını ifade etti.

Akdeniz Ülkeleri Enerji Şirketleri Birliği, Petrol ve Gaz Direktörü Dr. Sohbet Karbuş'un 'Avrupa Enerji Krizi' başlıklı sunumunda Avrupa Birliği'nde uygulanmakta olan yeşil dönüşüm adı altında bir değişim başlatılmaya çalışıldığı, ancak uygulamada gerçekçi olmayan politikalar ile karşılaşıldığı ifade edildi. Yaşanan enerji krizinin Ukrayna'daki gelişmelerden daha derin sebeplerinin olduğu belirtildi.

EPIAŞ Doğal Gaz Piyasası Müdürü Mustafa Güzel tarafından gerçekleştirilen sunumda, yeni bir piyasa yapıcılığı modeline ilişkin çalışma hakkında bilgi verildi,

sistemin faydaları, piyasa yapıcılığın nasıl çalıştığı ve yükümlülükleri hakkında bilgi aktarıldı. Örnek uygulamalar üzerinden piyasa yapıcılığı aktarılmış olup, ayrıca ülke örnekleri olarak, İtalya ve İspanya'da uygulanan piyasa

yapıcılığı aktarıldı.

Aygaz Pazarlama ve İnovasyon Genel Müdür Yardımcısı Rıdvan Uçar ise 'Doğal Gaz Ticaret Merkezine Doğru' başlıklı sunumunda ticaret merkezi

olma yolunda ilerleyen Türkiye'nin koşullara dikkat etmesi gerektiğini vurguladı. Uçar, Türkiye'nin transit ülke olarak kalmamasının ve tam anlamıyla bir doğal gaz ticaret merkezi olabilmesinin önemini vurguladı.

Doğal gaz ithalatı Ekim ayında yüzde 30,4 azaldı

Türkiye'nin doğal gaz ithalatı, Ekim'de geçen yılın aynı ayına göre yüzde 30,4 azalarak yaklaşık 3 milyar 238 milyon metreküp oldu.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Ekim ayına ilişkin "Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporu"na göre, ithalatın yaklaşık 2 milyar 381 milyon metreküpü boru hatlarıyla, 857 milyon metreküpü de sıvılaştırılmış

doğal gaz (LNG) tesisleri aracılığıyla gerçekleştirildi.

Bu dönemde, boru hatlarıyla yapılan doğal gaz ithalatı yaklaşık yüzde 21,2, LNG ithalatı yüzde 47,5 düşüş gösterdi. Toplam doğal gaz ithalatı da Ekim'de geçen yılın

ayını ayına göre yüzde 30,4 azalarak yaklaşık 3 milyar 238 milyon metreküp oldu.

Ekim'de en fazla doğal gaz ithalatı 948 milyon metreküp ile Rusya'dan yapılırken, bu ülkeyi 760 milyon metreküp ile Azerbaycan ve 671 milyon metreküp ile İran takip etti.

Rusya'dan yapılan doğal gaz ithalatı yüzde 49,1, Azerbaycan'dan yapılan ithalat yüzde 0,1 azaldı, İran'dan ithalat ise yüzde 69,9 arttı.

KONUTLARIN GAZ TÜKETİMİ YÜZDE 16,3 AZALDI

Söz konusu dönemde, ülkede doğal gaz tüketimi yüzde 16,3 azalarak 423 milyon metreküp oldu.

Organize sanayi bölgelerinin doğal gaz tüketimi yüzde 16,8 düşüşle 320 milyon metreküp olarak kayıtlara geçti.

Elektrik santrallerinde doğal gaz tüketimi yüzde 51,2 düşerek 878 milyon

metreküpe geriledi. Santrallerin gaz tüketimindeki düşüş, toplam tüketim ve ithalatın da düşmesinde belirleyici oldu.

Konutlardaki doğal gaz tüketimi ise Ekim'de geçen yılın aynı ayına kıyasla yaklaşık yüzde 16,3 azalarak 423 milyon metreküp oldu.

DOĞAL GAZ STOK MİKTARI ARTTI

Türkiye'de doğal gaz stok miktarı Ekim'de geçen yılın aynı ayına göre yüzde 39,3 artışla 3 milyar 818 milyon metreküpe yükseldi.

Doğal gaz stokunun 3 milyar 673 milyon metreküpü (yüzde 96,2) yer altı depolama tesislerinde, 145 milyon metreküpü (yüzde 3,8) LNG terminallerinde bulunuyordu.

Bu dönemde, yer altı depolama tesislerindeki stok miktarı yaklaşık yüzde 48,9 arttı, LNG terminallerindeki stok miktarı ise yüzde 47,3 azaldı.

Yaşam için Dönüştürür

2022 yılında İstanbul'un evsel atıklarını geri kazanarak elektrik enerjisi ürettik, yaklaşık **2 milyon kişinin** elektrik ihtiyacını karşıladık.

'Gabar Dağı'nda 150 milyon varil petrol rezervi keşfettik'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde yaptığı açıklamada; "Gabar Dağı'nda 150 milyon varil petrol rezervi keşfettik. 2022'de karada yapılan en büyük 10 keşiften biri. Rezerv değeri yaklaşık 12 milyar dolar" diye konuştu.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Şırnak il sınırlarında, Gabar Dağı'nda 10 Mayıs 2021 tarihinde kazılan Şehit Esmâ Çevik-1 (ŞEÇ-1) arama kuyusunda 36 API gravite'ye sahip petrol keşfi gerçekleştirdi.

ŞEÇ-1 kuyusunda yapılan petrol keşfi sonrasında, bölgede Aralık 2022 ortası itibarıyla toplam 6 kuyuda sondaj faaliyetleri tamamlanarak, 5 kuyu üretime alındı. Bir kuyunun ise üretime alınma çalışmaları devam ediyor. Sahada üretime alınan 5 kuyunun toplam günlük üretimi 5.350 varil olarak gerçekleşti. Sahada gerçekleştirilen kümülatif petrol üretimi 840.000 varile ulaştı. Sahada 2 kuyuda sondaj faaliyetlerine halen devam ediliyor.

Şehit Esmâ Çevik Sahası'nda mevcut jeolojik ve 3 boyutlu sismik verilerin değerlendirilmesi ile sahanın jeodinamik modeli oluşturuldu. Sahada kazılan kuyularda üretim yapılan seviyelerin petrofizik özellikleri belirlendi ve rezervuar modelleri meydana getirildi. Yapılan 5 sondajdan elde edilen veriler, kuyu testleri ve karot analizleri de çalışılan modeli doğruladı.

Söz konusu çalışmalardan elde edilen veriler neticesinde sahanın yerinde petrol rezervi 250 milyon varil, üretilebilir petrol rezervi ise 150 milyon varil olarak hesaplandı. İlgili çalışmalar, kuyu verileri doğrultusunda gerçek zamanlı olarak güncelleniyor.

Şehit Esmâ Çevik Petrol Sahası'nda 2023 yılında 12 adet üretim ve tespit kuyusunun daha kazılması planlanıyor. Söz konusu kuyuların katkısı ile sahadaki petrol üretiminin 2023 yılı sonunda 25.000 varil/gün'e ulaşacağı öngörülüyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki Kabine Toplantısı'nın ardından TPAO'nun Gabar Dağı'nda gerçekleştirdiği keşfe ilişkin açıklamalarda bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, enerjinin her alanında son 20 yılda çok önemli gelişmeler kaydettiklerini anımsatarak, daha fazla sismik araştırma, daha fazla sondaj ve verimliliği artırıcı yöntemlerle Cumhuriyetin 100. yılında günlük üretimi 100 bin varile çıkartmayı hedeflediklerini vurgulayarak, şöyle konuştu:

"Salgın döneminde pek çok

petrol ve doğal gaz şirketi havlu atarken, Türkiye Petrolleri arama ve üretim faaliyetlerine hız verdi. Sadece 2021'deki 34 yeni keşifle mevcut rezervimize 71 milyon varil daha ekledik. Bu yıl 95'i arama ve 55'i üretim olmak üzere 150 kuyuda sondaj programı yaptık. Diyarbakır'daki Mermer-1, Hançerli-5 ve Demirkuyu-1 kuyularımızda 3 yıl önce 22,5 milyon varil rezerv petrol keşfetmiştik. Adana'da Çukurova sahasında 8 milyon varillik yeni bir rezerv keşfettik. 5 kuyuda günlük 1500 varillik üretime başladık. Yeni açılacak kuyularla buradaki üretimimizi peyderpey artıracacağız.

Terörden temizlenen Gabar Dağı'nda mayın temizliği çalışmalarında şehit olan Jandarmamız Esmâ Çevik'in adını verdiğimiz bölgede 150 milyon varil petrol rezervi keşfettik. Dünyada 2022'de karada yapılan en büyük 10 keşiften biri olan bu sahadaki rezervin değeri günümüz fiyatlarıyla yaklaşık 12 milyar dolara denk geliyor. Petrol kalitesi oldukça yüksek olan bu bölgedeki 4 kuyuda, günlük 5 bin varillik üretim yapıyoruz. Kuyu sayımızı süratle artırarak buradaki petrol üretimimizi çok daha üst seviyelere taşıyacağız."

'113 YERLİLEŞTİRME PROJESİ SAYESİNDE 123 MİLYON LİRA TASARRUF ETTİK'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin petrol arama ve sondajcılığının son yıllarda hızlı artış göstermesinin en önemli nedenlerinden birinin de alandaki teknoloji yerleşik faaliyetleri olduğunu belirterek, şu bilgileri verdi: "Son 3 yılda hayata geçirdiğimiz 113 yerleşik proje sayesinde 123 milyon lira tasarruf ettik. Daha önemlisi yerli petrol ve doğal gaz ekipmanları üreten endüstrimizin üretim ve teknoloji kapasitesinin gelişimine önemli katkılar sağladık. İleri teknoloji sualtı robotu, yerli sondaj kulesi, milli yazılım platformu ve daha pek çok ekipman artık Türk malı imzasını taşıyor. Enerji sepetimizi nükleer güç santralinden güneş ve rüzgâra kadar tüm imkânlarla genişleterek kendi kendimize yeterliliğimizi en üst seviyeye çıkarmakta kararlıyız."

'Sakarya Gaz Sahası bir mega projedir'

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Türkiye'nin enerjide tam bağımsız bir ülke olması için kararlılıkla çalışmaya devam edeceklerini belirterek, "Sakarya Gaz Sahası'nda yürüttüğümüz çalışmalar, bir seçim vaadi değil, Türkiye'nin yüzüncü yılında üretime başlayacak bir mega projedir" ifadesini kullandı.

KONUTLARIN 33 YILLIK DOĞAL GAZ İHTİYACINI KARŞILAYABİLECEK

Konutların 33 yıllık doğal gaz ihtiyacını karşılayabilecek kapasitedeki Sakarya Gaz Sahası rezervinin, uluslararası bağımsız denetim kurumları tarafından teyit edildiğini bildiren Dönmez, sahadaki çalışmalarının büyük bir özveriyle sürdüğünü aktardı.

Dönmez, Türkiye'nin enerjide tam bağımsız bir ülke olması için

kararlılıkla çalışmaya devam edeceklerinin altını çizerek, "Uluslararası enerji piyasalarında da literatüre girmiş milli bir başarının, siyasi hırslarına esir olmuş kesimleri rahatsız etmesi son derece üzücü. Milli duruşundan şüphe ettiğimiz bu kişilere en iyi cevabı hiç şüphesiz yine milletimiz verecektir" ifadelerini kullandı.

ilişkin açıklamada bulundu.

Türkiye'nin petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerinin önemine dikkati çeken Dönmez, "Türkiye, 20 yıldır her alanda kabuğunu kırmaya devam ediyor. Petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerimiz de enerji bağımsızlığımız için hayati önem taşıyor. Siyasi hezeyanlarla Türkiye'nin büyük atılımlarını hedef alanlar sadece kendilerini komik duruma düşürmektedir. Sakarya Gaz Sahası'nda yürüttüğümüz çalışmalar bir seçim vaadi değil, Türkiye'nin yüzüncü yılında üretime başlayacak bir mega projedir" değerlendirmesinde bulundu.

EH ENERGY HOUSE

---

www.energyhouse.com.tr

Veko Giz Plaza Maslak Meydan Sk. No: 3/77 34389 Sarıyer / İstanbul

Tel: +90 (212) 328 20 28 **E-Posta:** info@energyhouse.com.tr

2023'te Rus petrolü ve gazına yönelik yaptırımlar etkili olacak mı?

Enerji Dönüşümü ve Enerji Ekonomisi Direktörü

@ckazok

Ukrayna'yı işgal etmeden önce Rusya günde 11 milyon varil ham petrol üretiyor, 4-4.5 milyon varil/gün (v/g) civarında ham petrol ihraç ediyordu. Bu miktarın yarısı, Druzhba boru hattı üzerinden 700 bin v/g, Baltık Denizi ve Karadeniz limanlarından da 1.5 milyon v/g olmak üzere, Avrupa'ya gidiyordu. Çin'e 1.5 milyon v/g, geri kalan Asyalı ülkelere de 500 bin v/g ithalat vardı.

Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden hemen sonra önce Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Rusya'ya yönelik yaptırımlar yürürlüğe soktu. Pek çok Batılı petrol firması spot piyasada Rus petrol almayı durduracaklarını açıkladılar. Mart ayı sonunda yaklaşık 1 milyon v/g Rus ihracatı kendine yeni bir piyasa bulmak zorunda kaldı.

Avrupa Birliği (AB), 15 Mayıs'ta Rus petrolüne mali yaptırımlar getirdi. Son olarak, 5 Aralık'tan itibaren deniz yolu ile Rus ham petrol ithalatına ve 5 Şubat itibarıyla de petrol ürünü ithalatına yasak getirme kararı alındı. Bu karara göre AB ve Britanya menşeli sigorta şirketleri ile çalışan tankerlerin, 5 Aralık'tan itibaren Rus ham petrolü, 5 Şubat'tan itibaren de petrol ürünü taşımaları, eğer taşınan petrol belirlenen tavan fiyatın altında değilse, yasaklandı.

AB haricinde, 3 Aralık'ta G7 ülkeleri (Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, İtalya, Fransa, Japonya ve Kanada ile AB) Rus ham petrolünün alımına izin vermek için 60\$/varil seviyesinde tavan fiyat belirlediler. Tavan fiyat, navlun, gümrük ve sigorta ücretleri hariç olarak belirlendi. Tavan seviyesi, Ocak 2023 ortasından itibaren iki ayda bir tekrar değerlendirilecek ve Rus ham petrolünün Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından belirlenecek fiyatının %5 altında olması hedeflenecek. Her yeni tavan belirlenmesinden sonra yolda olan tankerler için 90 günlük bir geçiş süresi mevcut olacak. Muhtelif Rus petrol tipleri arasında farklı tavanlar olmayacak, tek bir tavan fiyat olacak. Tek istisna, Kazak CPC petrolüne karıştırılan Rus petrolü ve Rusya'nın Sakhalin-2 projesinde ürettiği ham petrol olacak. Tavan fiyat, Rusya dışında üretilen ama Rus limanlarından ihraç edilen ham petroler için geçerli değil.

Önemli bir nokta, tavan fiyat uygulamasının, AB'nin 5 Aralık yasağının yerine geçmesi. Rus petrolü Urals, halihazırda \$40/varil seviyesinde, Brent tipi petrolün neredeyse yarı fiyatı civarında ve G7 tarafından belirlenen tavan fiyatın hayli altında seyrediyor. Yani bu fiyat seviyesinde

Soru, Rusya'nın 5 Şubat'tan sonra ürün ihracatını sürdürüp sürdüremeyeceği kadar, G7 kontrolü haricinde kalan tankere erişiminin olup olmayacağı. Bunun için öncelikle Rusya'nın bilhassa dizel ihracatının nereye gideceğine bakmak gerek.

Rus petrolünün AB ve Britanya menşeli sigorta şirketleri ile çalışan tankerlerle taşınmalarında bir sakınca yok.

Ham Petrol İhracatı Ne Olacak?

Kasım ayında Rusya, Çin ve Hindistan'a 2.5 milyon v/g ham petrol ihraç etti. Bu seviye, Aralık ve Ocak aylarında daha da artacak. Hindistan, Aralık ayında neredeyse ihraç edilen bütün Urals petrolünü aldı. Ocak ayında Çin ve Hindistan'ın ithalatının 3 milyon v/g'e yaklaşması (ESPO boru hattı dahil) sürpriz olmaz.

Buna mukabil Aralık ayı boyunca Rusya'nın AB'ye ham petrol ihracatında düşüş gerçekleşti.

Yani savaş başından beri gördüğümüz AB'ye azalan ham petrol ihracatının Asya'ya, bilhassa Çin ve Hindistan'a kayması devam edecek gibi duruyor.

Halihazırdaki Rus petrol fiyatında, G7'nin Rus petrolüne uyguladığı tavan fiyat, AB'nin 5 Aralık tarihli ambargosunu geçersiz kıyor. Dolayısıyla, en azından teoride, Rus petrolünün taşınmasında bir tanker kapasitesi darlığı gözüküyor. Lakin G7 tavan fiyatı azalsa dahi "dark fleet" tabir edilen yaptırıma tabi ürünleri taşıyan kaçak filo, Çin ve Hindistan tanker filosu ile Rusya'nın ve Rusya iltisaklı şirketlerin kontrol ettiği tanker filosunun toplam kapasitesi Rus ham petrolü ihracatında bir darboğaz yaşanmasını engelleyecek kadar büyük.

Rus Ham Petrol Üretimi Çökecek mi?

Rusya'nın Şubat 2022'de Ukrayna'yı işgalinden sonra piyasaların ilk beklentisi Rus ham petrol üretiminin düşeceği yönünde oldu. O kadar ki IEA Mart ayında çıkan raporunda Rusya üretiminin Nisan ayından itibaren yaptırımlar neticesinde 3 milyon v/g düşeceğini öngörüyordu. Bu gerçekleşmedi. Rusya'da Nisan ayında üretim 1.1 milyon v/g ile 10.2 milyon v/g'e düştü, fakat o zamandan beri toparlanarak tekrar savaş öncesi seviyesi 11 milyon v/g'e ulaştı.

Rusya'nın Nisan'dan itibaren üretimini tekrar toparlayabilmesindeki iki önemli etken, ham petrol ve ürün ihracatını Batı'dan Doğu'ya (ekseriyetle Asya'ya) kaydırabilmesi ve Sakhalin-1 projesindeki üretim artışı oldu.

Rusya'nın ham petrol üretiminde

çöküş beklentileri yeni değil. Rusya 2014'te Kırım'ı ilhak ettikten sonra AB ve ABD Rusya'ya yönelik yaptırımları ile Rus enerji sektörünü de hedef alarak Rus petrol üretimini kısıtlamayı hedef almışlardı. Lakin bu yaptırımlara rağmen Rusya'nın üretimi 2014-2019 yılları arasında 700 bin v/g arttı.

Kırım'ın ilhakından sonra Rusya'nın üretimine yönelik Batı yaptırımları kısmen ABD menşeli firmaların derin deniz, Kuzey Kutup bölgesi ve kaya petrolü üretimi projelerinden çekilmelerini hedefliyordu. Ancak Rusya teknolojiye erişim sağlayıp, ABD firmalarını AB firmaları ile değiştirip üretimini artırmayı başardı.

Şimdiki yaptırımlar ise daha geniş kapsamlı. Batılı petrol şirketleri neredeyse tamamen Rusya'yı terk ettiler. 9 Aralık tarihinde TotalEnergies Rusya'dan çıkan son Avrupalı petrol firması oldu. Servis alanında Schlumberger halihazırda son kalan firma. ABDli Baker Hughes ve Halliburton, işlerini Rus ortaklarına devrettiler. Bu çıkışlar, piyasalarda gene 2014'teki gibi bir "Rusya'nın üretimi düşmek zorunda" beklentisi yaratıyor.

Ancak bu sefer de 2014 sonrasında olduğu gibi Rusya'nın üretiminde ürün ihracatındaki sorunlar neticesinde muhtemel bir miktar azalma haricinde büyük bir düşüş beklemek kolay değil.

ABDli ExxonMobil'in dahil olduğu Sakhalin-1 projesi haricinde bütün üretim sahalarında Rus şirketleri Batılı şirketler ile ortaklıklar. Dahası, Batılı servis şirketlerinin ekserisinin üretim idamesi ve artırımı ile ilgili sahalardaki ortaklıkları nispeten küçüktü. Geçen yıl itibarıyla Rus şirketlerinin ülkedeki petrol servis sahasındaki kontrolü %80'in üzerindeydi. Batılı şirketler içinde de en büyük paya sahip olan, hala Rusya'da hizmete devam eden Schlumberger. Dolayısıyla mevcut üretimin devamı konusunda Rus şirketleri başarılı olabilirler.

Rusya'nın Batılı şirketlere ihtiyacı mevcut üretimin idamesinden ziyade yeni saha açılımları ve daha zor erişim olan üretim sahalarında. Burada da Rus şirketleri kendi başlarının çaresine bakmayı öğreniyorlar. Örneğin Gazprom Neft, Bazhenov kaya petrol projesinde sadece Rusya üretimi ekipman kullanıyor. Bu girişim başarılı

olursa Rusya'nın benzer zor üretim sahalarında kendi göbeğini kendi kesebileceği aşikar.

Dolayısıyla mevcut üretim seviyesinin aşağı yukarı korunması mümkün. Denebilir ki mevcut, yaşlı sahalarda üretim düşüşü olacak. Buna mukabil Rosneft'in dev Vostok sahasında 2030'a kadar 1.5 milyon v/g üretim artışı potansiyeli, yaşlı sahalardaki muhtemel üretim düşüşünün etkisini bertaraf edecek bir unsur.

Uzun lafın kısısı, Rusya'nın ham petrol üretiminin çöküşü şimdilik yakın bir ihtimal değil.

Ürün ihracatı ne olacak?

Mayıs ayında 2 milyon v/g seviyesine düştükten sonra Rusya'nın petrol ürünü ihracı 2.3-2.5 milyon v/g seviyesinde seyretti. Bilhassa fuel oil ihracatındaki artış, naftadaki düşüşü ikame etti. Rusya'nın fuel oil ile birlikte en büyük ihraç ürünü dizelde ise bir değişim olmadı.

Avrupa Birliği'nin 5 Şubat 2023'den itibaren Rus ürün ihracatına uygulamaya başlayacağı ambargo öncesinde bilhassa dizel çıkışlarında artış olacak. Bunun nedeni Rusya'nın en büyük dizel müşterisi AB'nin 5 Şubat ambargosu öncesinde azami ölçüde dizel ithal etmek ve depolamak istemesi.

Şubat'tan itibaren Rus rafinerileri rafinajı azaltmak zorunda kalabilirler. Buna mukabil, Rusya birkaç aylık bir süreç içinde ürün ihracatını da yeniden düzenleyerek rafinajın toparlanmasını yılın ikinci çeyreği itibarıyla gerçekleştirebilir.

5 Şubat 2023'ten sonra AB'ye giden 1 milyon v/g ürünün başka ülkelere dağılması lazım. Dahası, 5 Şubat'tan itibaren Rusya çıkışlı ürünler de, G7'nin tavan fiyat uygulamasına tabi olacaklar. Dolayısıyla bu tarihten sonra Rusya, ürünlerini G7 ülkelerinin kontrolünde olmayan tankerlerle taşımaya başlayacak.

Soru, Rusya'nın 5 Şubat'tan sonra ürün ihracatını sürdürüp sürdüremeyeceği kadar, G7 kontrolü haricinde kalan tankere erişiminin olup olmayacağı. Bunun için öncelikle Rusya'nın bilhassa dizel ihracatının nereye gideceğine bakmak gerek.

Burada birkaç senaryo mevcut: Rusya'nın AB'ye giden dizel ihracatı Güney Amerika'ya sevk edilebilir. Bu bölge, halihazırda ABD'den dizel ithal ediyor. ABD, Güney Amerika'ya dizel ihracatını AB'ye kaydırabilir, Rusya da AB'ye ihracatını Güney Amerika'ya.

Buna alternatif bir senaryoda Türkiye, Afrika, Orta Doğu ve Hindistan Rus dizelini satın alabilirler. Bu ülkeler

nispeten ucuz Rus dizelini kendi piyasalarında tüketip, Avrupa'ya yüksek fiyattan dizel ihraç edebilirler.

Son bir senaryo, Rusya'nın ürün ihracatını da ham petrolde olduğu gibi tamamen Asya'ya kaydırması.

Fakat bu senaryoların hepsinde tanker kapasitesi bir darboğaz teşkil ediyor, çünkü Rusya'nın ihtiyacı olan ürün tanker kapasitesi, halihazırda erişimi olan tanker kapasitesinin üstünde. Bu darboğaz, tankerlerin hızlarını artırarak çözülebilir.

Türkiye'nin de dahil olduğu ikinci ihtimal, tanker sehayat sürelerini ve tanker kapasitesindeki artış ihtiyacını

da asgari seviyede tutuyor. Dahası, Hindistan'ın tanker filosunun da bu operasyona müdahil olacak olması bir avantaj. Dolayısıyla bu senaryo, şimdilik ağır basan ihtimal.

Gazdaki tavan fiyat uygulaması ne olacak?

Rusya'ya yönelik yaptırımlar sadece petrolde değil. Yıllarca "serbest piyasa" telkini verdikten sonra, AB "piyasa kontrolü" salkımını yutuyor. "Piyasa düzenlemesi mekanizması" adı verilen tavan fiyat uygulamasını devreye sokacak iki etken var: Birinci etken, Hollanda TTF doğalgaz fiyatı 180 avro/MWh üstünde en az üç gün seyredecek. İkinci etken, Hollanda TTF

doğalgaz fiyatı bir küresel referans LNG fiyatının 35 avro/MWh üstünde en az üç gün seyredecek.

Bu tavan fiyat uygulaması, TTF doğalgaz fiyatının rekor seviyelere çıktığı 2022 yılında uygulamada olsaydı 38 gün devrede olacaktı.

Lakin 2023'te tavan fiyat uygulamasının başarılı olacağını beklemek zor. Birinci etken, AB'de TTF doğalgaz fiyatı, bugünlerde neredeyse Rusya'nın Ukrayna'yı işgali öncesine döndü.

Keza ikinci etken, TTF fiyatları ile LNG fiyatları arasındaki fark da 2022'de LNG ithalat kapasitesindeki darboğaz

nedeniyleydi. AB'de sayıları hızla artan terminaller ile bu etken de ortadan kalkıyor. Yani TTF fiyatı tekrar hızlı bir şekilde artıp 180 avro/MWh seviyesini assa dahi, LNG fiyatı ile arasındaki farkın da açılmaması durumunda tavan fiyat uygulamaya girmeyecek.

Önümüzdeki yıl fiyatta artış olabilir elbette, ancak 2022'deki tarz bir oynaklık ihtimali, AB'nin arz/ talep dengesindeki adaptasyon (LNG ithalindeki artış ve tüketimdeki düşüş) sayesinde azaldı.

Uzun lafın kısısı, doğalgaz tavan fiyatı uygulamasının hayata geçeceği bir fiyat ortamının 2023 yılında oluşma ihtimali nispeten düşük.

Türkmenistan gazının Türkiye ve Avrupa'ya ulaştırılması 'tarihi öneme sahip bir girişim'

Rusya-Ukrayna savaşı sonrası enerji kriziyle sarsılan Avrupa'nın enerji güvenliği açısından Türkmenistan gazının, Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) üzerinden Türkiye ve Avrupa'ya taşınmasını "tarihi bir olay" şeklinde nitelendiren uzmanlar, kıta ülkelerinin enerji darboğazını aşmak ve kaynak çeşitlendirmesini sağlayabilmek için bu girişimi desteklemesi gerektiği değerlendirmesinde bulundu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov'un ev sahipliğinde Türkmenistan'ın Avaza bölgesinde düzenlenen "Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Devlet Başkanları 1. Zirvesi'nde" bir araya gelmiş ve Türkmenistan gazının Türkiye ve Avrupa'ya ulaştırılması için üç ülke arasında "Enerji Alanında İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Mutabakat Zaptı" imzalanmıştı.

Oxford Enerji Çalışmaları Enstitüsü Araştırma Görevlisi Gulmira Rzayeva, konuya ilişkin AA muhabirine yaptığı açıklamada, Türkmenistan'ın büyük bir doğal gaz rezervine sahip olduğunu ve her yıl Rusya ve Çin'e milyarlarca metreküp gaz ihraç ettiğini söyledi.

Rzayeva, Türkmen gazının önce Azerbaycan'a oradan da TANAP üzerinden Türkiye ve Avrupa'ya sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) olarak taşınmasının maliyet açısından uygun olmadığını ancak boru hattı inşa edilerek bu sevkiyatın yapılmasının daha uygun olduğunu dile getirdi.

Bu girişim kapsamında Türkmenistan'ın kara ve Hazar Denizi'ndeki tesislerinde gaz üretim alanlarına ilave yatırım yapılması gerekebileceğine

dikkati çeken Rzayeva, Türkmenistan'ın daha önce de doğal gaz satışı konusunda istekli olduğunu ancak Rusya'nın baskısı nedeniyle bu konuda adım atmadığını ifade etti.

"EĞER TÜRKİYE'NİN GAZI OLURSA ALMANYA'NIN YERİNİ ALABİLİR"

Rzayeva, Türkiye'nin siyasi ve askeri bakımdan Türkmenistan'ı koruma konusunda kararlı olduğuna işaret ederek, "O yüzden bugün bu tarihi fikir hayata geçirildi. Ben bunu tarihi bir olay olarak adlandırıyorum" diye konuştu.

Türkmenistan gazının Türkmenistan, Azerbaycan ve Türkiye'den oluşan bir konsorsiyumla ilk başta 10 milyar metreküp gibi bir hacimle taşınabileceğini kaydeden Rzayeva, Türkmenistan gazının Türkiye için diğer gaz tedarik ülkelerinden maliyet göz önüne alındığında daha uygun olabileceğini dile getirdi.

Rzayeva, Türkmen gazının uygun bir fiyattan temin edilmesi durumunda Türkiye'nin gaz aldığı diğer ülkelere karşı elinin güçleneceğini belirterek, "Bu da Türkiye'yi ne yapar? Bölgenin hatta dünyanın endüstri bakımından en zengin ülkelerinden yapar. Türkiye zaten bugün çok üretiyor, ihraç ediyor ama bunun için gaz lazım. Eğer Türkiye'nin gazı olursa Almanya'nın yerini alabilir. Gelecekte bu kaynaktan daha çok gaz tedarik edilebilir, 30 milyar metreküp kadar, ki Türkmenistan'ın böyle bir potansiyeli var. Bu, tabii Türkiye'nin vasıtasıyla Avrupa'ya ihraç edilebilir" diye konuştu.

Türkiye'nin, Avrupa'da derinliği en fazla olan Hollanda merkezli sanal doğal gaz ticaret

Uzmanlar, Rusya-Ukrayna savaşı sonrası enerji kriziyle sarsılan Avrupa'nın enerji güvenliği açısından Türkmenistan gazının, Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) üzerinden Türkiye ve Avrupa'ya taşınmasını "tarihi bir olay" şeklinde nitelendirdi.

noktası TTF gibi gaz fiyatlarının belirlendiği ve büyük gaz firmalarının yatırım yaptığı bir merkeze dönüşmesinin uzun vadede mümkün olabileceğini kaydeden Rzayeva, "Türkiye, Rusya'nın gazını, Türkmen gazını alarak ve LNG temin ederek bunları Avrupa'ya ihraç ederse, bu Türkiye'yi büyük bir gaz ihracatçısına çevirebilir, belki de en az Rusya kadar önemli bir gaz ihracatçısına dönüştürebilir" ifadelerini kullandı.

"AVRUPA'NIN BU GİRİŞİMİ DESTEKLEMESİ GEREKİR"

Akdeniz Ülkeleri Enerji Şirketleri Birliği Petrol ve Gaz Direktörü Sohbət Karbuz'da Türkmen gazına ilişkin yapılan zirveyi "güzel bir gelişme" olarak nitelendirerek, Türkmenistan'dan ve Türkmenistan ile Azerbaycan'ın Dostluk Sahası'ndan sevk edilecek gazın miktarının netleşmesi gerektiğini söyledi.

Bundan sonraki adımlarda ise gaz sevkiyatının yapılabilmesi için gerekli teknik ve alt yapı yatırımlarının yapılması gerektiği ve bunun da belirli bir zaman ve maliyet

anlamına geldiğini kaydeden Karbuz, Türkmenistan gazının bir boru hattıyla Avrupa'ya ulaştırılabilmesine ilişkin "Avrupa'daki enerji krizinin çözümüne kesinlikle faydası olabilir. Avrupa'nın bunu desteklemesi gerekir. Çünkü Avrupa için Güney Gaz Koridoru öncelikli bir projedir" ifadelerini kullandı.

Karbuz, Azerbaycan ve Türkiye üzerinden alınacak doğal gazın Avrupa için ABD'den LNG almaktan veya spot LNG piyasasına güvenmekten çok daha mantıklı olduğunu vurgulayarak, "Bu, Avrupa için çok daha güvenlidir. Avrupa için çok daha emin ve güvenli bir çözümdür. Miktar olarak büyük olmasa dahi şu anki konjonktürde Avrupa için her milyar metreküpün önemi var" dedi.

Güneydoğu Avrupa ülkelerinin güvenilir bir ülke ve koridora ihtiyaç duyduğunu ve bu girişimin söz konusu ülkelere bir merhem olabileceğini dile getiren Karbuz, Avrupa'nın temel probleminin, kıta içerisinde Rusya'ya en çok bağımlı olan ülkelere yeni gaz tedarik kolları oluşturmak olduğunu ifade etti.

Karbuz, bu ülkelerin tedarik problemlerine dikkati çekerek, "Bunların hepsinin LNG'ye erişimi yok. Özellikle Balkanlar, Romanya, Bulgaristan olsun, Ukrayna olsun. Bu girişim, bunlar için çok daha önemlidir" diye konuştu.

TÜRKMENİSTAN, RUSYA VE ÇİN'E 2021'DE 40 MİLYAR METREKÜPTEN FAZLA GAZ İHRAÇ ETTİ

Türk Devletleri Teşkilatı'nın gözlemci üyesi statüsünde bulunan Türkmenistan, dünyanın önemli gaz tedarikçileri arasında yer alıyor. Türkmenistan'ın yaklaşık 13,6 trilyon metreküplük ispatlanmış gaz rezervi bulunuyor.

Türkmenistan, 2021'de 79,3 milyar metreküp gaz üretirken, bu gazın 36,7 milyar metreküpünü kendi kullandı. Ülke, Çin'e 31,5 milyar metreküp, Rusya'ya ise 10,5 milyar metreküp gaz ihraç etti. Ülke ayrıca İran'a da gaz ihraç ediyor.

"TÜRKMEN VE AZERBAJCANLI KARDEŞLERİMİZLE İŞ BİRLİĞİNE HAZIRIZ"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkmenistan'daki zirvede gaz konusundaki iş birliğiyle ilgili "Türkmen doğal gazının da Batı pazarlarına aynı şekilde nakline yönelik çalışmalara artık başlamamız gerekiyor. Hazar'daki dostluk sahasında da Türkmen ve Azerbaycanlı kardeşlerimizle iş birliğine hazırız" açıklamasında bulunmuştu.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu da Türkmenistan doğal gazının üç ülkenin yararına olacak şekilde ortak adımlar atmaya hazır olduklarını belirterek bu konuda bir çalışma grubu oluşturma kararı aldıklarını söylemişti.

Doğu Akdeniz gazının pazarlara en ekonomik, en hızlı şekilde gidebileceği

en iyi rota Türkiye

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Zonguldak Filyos'ta aralarında Genel Yayın Yönetmenimiz Emin Kaya'nın da olduğu bir grup gazeteciyle bir araya gelerek 2022 yılına ilişkin değerlendirmelerde bulundu ve 2023 yılına ilişkin hedefleri paylaştı.

TÜRKİYE ULUSAL ENERJİ PLANI

Arama üretiminden doğal gaz ve elektriğe, enerji fiyatlarından Türkiye'nin bir doğal gaz ticaret merkezi olmasına ilişkin birbirinden önemli açıklamalar yapan ve basın mensuplarının sorularını yanıtlayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Doğu Akdeniz gazının pazarlara en ekonomik, en hızlı şekilde gidebileceği en iyi rotanın Türkiye olduğunu ayrıca kısa vadede doğal gaz ve elektrikte fiyat artışının olmayacağını söyledi. Bakan Dönmez, önce mevcut durum hakkında değerlendirmelerde bulundu, ardından basın mensuplarının sorularını yanıtladı.

DOĞAL GAZ

Doğal gaz abone sayısı 19,2 milyon olmuş ve nüfusa baktığımızda da yüzde 80'in üzerinde bir erişim imkânı sağlamışız. 703 yerleşim biriminde şu anda aktif doğal gaz kullanılıyor.

Geçtiğimiz yıl yaklaşık 60 milyar metreküp doğal gaz üretmişken, bu yıl tahminimiz 53-54 milyar metreküp arasında gerçekleşecek, yani yüzde 10 daha az tüketeceğiz. Nedeni ne diye sorarsanız; yenilenebilirin payı giderek artıyor, dolayısıyla doğal gazın elektrik üretimindeki payı azalıyor. Biz yerli yenilenebilir kaynaklara öncelik verdiğimiz için doğal olarak ithal kaynaklara parayı azaltmış oluyoruz.

KARADENİZ GAZI

Şu anda Karadeniz'de 8 bin işçi çalışıyor projede. İlk etapta

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Filyos'ta aralarında Genel Yayın Yönetmenimiz Emin Kaya'nın da olduğu bir grup gazetecinin gündeme ilişkin sorularına yanıt verdi.

günlük 10 milyon metreküple başlayacağımız üretimi 4 yıl içerisinde kademe-kademe artırarak günlük 40 milyon metreküpe çıkartacağız.

Bir başka çalışmamız da, Çaycuma kuyusunda. Türkali-1 kuyusunun kuzeydoğusunda... Çaycuma-1 kuyusunda çalışmaları tamamladık arkadaşlarımız değerlendirmelerine, analizlerine devam ediyorlar. İnşallah oradan da böyle bir müjdeli haber verebileceğiz.

Karadeniz gazının karaya getirilmesinde kullanılan malzemeleri çok erkenden sipariş etmeniz gerekiyor. Çünkü hazır raf ürünü değil. Burada özel bir proje çalışılıyor o projeye uygun olarak bu ekipmanlar dünyanın dört bir tarafına bir kısmı tabii Türkiye'de yerinde gelip ürünü test etmeniz gerekiyor.

Projede çalışan personelin yüzde 85'i Türk vatandaşımız. Gemilerde çalışanlardan da başka

ülkelerin vatandaşlığından Türk vatandaşı olanlar da oldu. Sayıları da 16 oldu.

"HEDEFİMİZ TÜRKİYE'DE TÜRK MÜHENDİSLERİN İSTİHDAMINI SAĞLAMAK, TÜRK FİRMALARINI GELİŞTİRMEK"

TPAO Genel Müdürü Melih Han Bilgin de şunları ekledi: "Şimdi aslında bu işlerde teknoloji meselesinin iki boyutu var. Birincisi, ekipmanla ilişkili teknolojiler, ekipmanların üretilmesiyle ilişkili teknolojiler. Bu teknolojilerde aslında hemen projenin birinci evresinde yerli partnerleri devreye aldık, bize bu ekipmanları getiren firmaları yerli partnerlerle iş birliği ve yerli üretim yapmaları konusunda kuvvetli bir teşvik diyelim, hatta zaman zaman zorlayıcı bir teşvik diyelim süreci içerisindeyiz.

Gelecek vizyonumuzu da şöyle özetleyebiliriz.; Yakın bir gelecekte yılsonuna kadar inşallah Türkiye ulusal enerji planı uzun dönemli kamuoyuna açıklayacağız. 2021 yılında yüzde 71 olan birincil enerjideki dışa bağımlılığımızı önümüzdeki 10 yılda yüzde 50'nin altına, 2053 ise yüzde 13'ler seviyesine çekeceğiz. Enerji bağımsızlığı yolunda karada ve denizde yapılan ve yapılacak petrol ve doğal gaz keşifleri bizim en kritik, temel belirleyici unsurlarımızdan birisi olacak. Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girme hedefiyle uyumlu olarak dünyada en fazla enerji arzı sağlayan ilk 10 ülke arasına gireceğiz. Nükleer enerji elektrik üretiminde önemli bir yere sahip olacak. Sektörlerin enerji verimliliği konusundaki dönüşümü artarak devam edecek. Elektrik ve ısı üretimi kaynaklı emisyonları 2053 net sıfır emisyon hedefiyle uyumlu olacak şekilde azaltacağız. Enerji üretiminde fosil yakıtların payını önemli ölçüde azalırken, yenilenebilir enerjinin payı da artacak.

Doğumuzda yer alan ülkelerin enerji kaynakları Batımızda enerjiye daha fazla ihtiyaç duyan ülkelere tedarik etme konusunda kritik

rolümüz daha da aslında önem kazanacak. Bugün Avrupa'da TFF, MBB gibi Avrupa enerji piyasası için ne kadar önemliyse kuracağımız bu yeni merkezde enerji ticaret merkezi bölgemiz enerji piyasası için aynı düzeyde önemli olacak. Artık referans fiyatlardan biri de Türkiye'de oluşacak. Doğal gaz altyapımızın Avrupa ülkelerinin arz güvenliğine katkı sunma konusunda önemi artacak. Türkiye Petrolleri ve bağlı şirketleri denizlerde elde ettiği tecrübelerle uluslararası alanda aranan global enerji şirketleri haline gelecek. Hidrojen, hidrojen üretimi, depolanması ve dağıtımında oluşacak bir hidrojen değer zincirinin Türkiye'ye, ülkemize kazandıracaktır. Elektrik üretim tesislerinin depolama yatırımlarıyla birlikte hayata geçirilmesi ağırlık kazanacak. Şu anda olağanüstü ilgi elektriğin depolanmasıyla alakalı olarak. Orada da aynı yenilenebilir de elde ettiğimiz başarıyı tekrarlayacağız. Madencilik politikamızı artık daha fazla uç ve ara ürün üretimi ve ticaretini öncüleyen bir yapıya dönüştürülecek. Yine enerji ve maden sektöründe kullanılan ekipmanlar yerli ve milli imkânlar ile azami seviyede üretilmeye devam edecek.

» Devamı sayfa 28'de

Tecrübe,
yenilik,
güven dolu
bir enerji!

Bütün enerjimizle sizin için varız...

ENERCO ENERJİ

2009'dan bu yana yıllık 2,5 milyar m³ doğal gaz ithalat hacmi ile müşterilerine güvenli ve ekonomik tedarik olanakları sunmaktadır.

Tecrübeli ve uzman kadrosu ile sunduğu hizmetleri sayesinde, güvenilir bir çözüm ortağı olmayı başaran

ENERCO ENERJİ'nin

sektörel bilgi birikimi, ticari çözüm alternatifleri ve operasyonel mükemmelliğiyle siz de tanışın...

ISO 9001:2008

www.enercoenerji.com

facebook.com/EnercoEnerji

twitter.com/Enerco_Enerji

ENERCO
ENERJİ

GAZBİR Başkanı Yaşar Arslan

2022 doğal gaz ithalat faturasında 7 milyar dolar düşüş öngörülüyor

Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği (GAZBİR) Başkanı

Yaşar Arslan, bu yıl doğal gaz tüketiminde yaşanan düşüş ve bunun sektöre etkilerini değerlendirdi.

Yıl başında hesaplanan tüketim tahminlerinin yıl sonuna doğru çeşitli etkenler yüzünden değişebileceğini dile getiren Arslan, yılın ilk aylarında başta konutlar olmak üzere sanayi ve santrallerde yüksek tüketim değerlerine ulaşılmışla 2022 için yaklaşık 60 milyar metreküplük tüketim tahmini yapıldığını anımsattı.

Arslan, yıl sonuna doğru sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerinde seyretmesiyle konutlarda talebin düşmesi, sanayi ve elektrik santrallerinin de alternatif kaynaklara yönelmesiyle doğal gaz tüketiminin tahminlerin altında kaldığını bildirdi.

"SANAYİ TESİSLERİNİN DOĞAL GAZ TÜKETİMİ AZALDI"

Hava sıcaklıklarının konut tüketimini belirgin şekilde etkilediğine işaret eden Arslan, "Alternatif enerji kaynaklarının küresel gaz fiyatlarından dolayı avantajlı duruma gelmesi sebebiyle de sanayi tesislerinin doğal gaz tüketimi azaldı" açıklamasında bulundu.

GAZBİR Başkanı Yaşar Arslan, doğal gaz ithalat faturasının talepteki düşüşle yıl sonu itibarıyla yaklaşık 7 milyar dolar azalarak 53 milyar dolara gerileyeceğini tahmin ettiğini belirtti.

Arslan, bu yıl doğal gaz tüketiminin bir önceki yıla kıyasla daha düşük olacağını düşündüğünü belirterek, "Türkiye'nin toplam enerji ithalat faturası bu yılın 10 aylık döneminde yaklaşık 81 milyar dolara ulaştı. Bu faturanın geçtiğimiz yıllara kıyasla bu seviyeye ulaşmasındaki en büyük etkenlere, pandemi sonrası başlayan küresel enerji krizi ve Rusya-Ukrayna Savaşı diyebiliriz. Bu kriz sonucu emtia fiyatlarının yükselmesiyle Türkiye'nin

doğal gaz ithalat faturasının 60 milyar dolar civarında olacağı tahmin edilmekteydi. Bu yıl doğal gaz talebinin düşmesiyle ithalat faturasının yaklaşık 53 milyar dolar seviyesine gerileyeceğini düşünüyorum" değerlendirmesinde bulundu.

"2023'TE 100-110 YERLEŞİM YERİNE DAHA GAZ ULAŞTIRMAYI HEDEFLİYORUZ"

Bu yıl doğal gaz dağıtım şirketleri tarafından mevcut ve genişleme bölgelerine

GAZBİR Başkanı Yaşar Arslan: "2023-26 döneminde aktif doğal gaz kullanıcı sayısının 7,5 milyon artışla 66 milyona ulaşmasını bekliyoruz."

yaklaşık 12 milyar lira yatırım yapıldığını ifade eden Arslan, sunuları kaydetti:

"Bu yıl, 64 yeni yerleşim yerine doğal gaz arzı sağlanırken, önümüzdeki birkaç haftalık süreçte yaklaşık 40 yeni yerleşim yerine daha doğal gaz arzı götürmeyi hedefliyoruz. 2023'te de dağıtım şirketleri olarak, bu yıl olduğu gibi yaklaşık 2022 fiyat endeksiyle 12 milyar liralık yatırım ile yaklaşık 100-110 yerleşim yerine daha doğal gazı ulaştırmayı hedefliyoruz. Böylelikle, 2023 yıl sonu itibarıyla toplam 850 yerleşim yerinde vatandaşların evinin önünde doğal gaz hazır hale gelecektir."

Arslan, doğal gaz dağıtım şebekesi uzunluğunun gelecek yıl sonu itibarıyla 190 bin kilometreyi aşacağını ve Türkiye'nin, Avrupa'nın en uzun beşinci şebekesine sahip ülke olacağını dile getirdi.

Türkiye'de nüfusun yüzde 82'sine doğal gaz ulaştırıldığını belirten Arslan, "Ulaşılan nüfus 70 milyonun üzerindedir. Aktif doğal gaz kullanıcı sayısı 59 milyon civarındadır. 2023-26 yıllarında yapılacak yatırımlarla ulaşılacak nüfusun 3,4 milyon artarak 73 milyonun üzerine çıkartılması planlanmaktadır. Bu sayede aynı dönemde aktif doğal gaz kullanıcı sayısının 7,5 milyon artışla 66 milyona ulaşmasını bekliyoruz" diye konuştu.

Karadeniz'deki Toplam Doğal Gaz Rezervi

TÜRKİYE PETROLLERİ ANONİM ORTAKLIĞI

TPAO'dan 'Sakarya Gaz Sahası' paylaşımı

TPAO, Sakarya Gaz Sahası Geliştirme Projesi'nin tüm süreçlerinde son teknolojinin en etkin şekilde kullanıldığını bildirdi.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), Sakarya Gaz Sahası'na ilişkin açıklamada bulundu. TPAO'nun Twitter hesabından yapılan videolu paylaşımında, Sakarya Gaz Sahası'na ilişkin güncel bilgilere yer verildi.

Söz konusu paylaşımında, "Türk mühendislik başarısı 'Sakarya Gaz Sahası Geliştirme Projesi'. Karadeniz'in derinliklerinde yürüttüğümüz arama ve üretim faaliyetlerimizi

bilim ve mühendislik ışığında sistematik şekilde sürdürüyor, tüm süreçlerimizde son teknolojiyi en etkin şekilde kullanıyoruz" ifadelerine yer verildi.

Dünyanın en geniş sondaj filosunu kurarak yürüttüğü çalışmalar sayesinde Türkiye, Karadeniz'de 540 milyar metreküplük doğal gaz rezervi keşfini gerçekleştirmişti.

Yılın sonuna doğru ise

Sakarya Gaz Sahası'nda bulunan Çaycuma-1 kuyusunda 58 milyar metreküplük yeni bir rezervin keşfedildiği, 540 milyar metreküp olarak açıklanan keşfin de yeni veriler ışığında 652 milyar metreküp olarak revize edildiği ve toplam rezervin 710 milyar metreküpe yükseldiği müjdesi gelmişti.

Karadeniz'de keşfedilen doğal gazın 2023'ün ilk çeyreğinde evlerde kullanılması bekleniyor.

#HerYerdeDoğalGaz

NATURELGAZ CNG & LNG

Naturelgaz, Türkiye'nin her noktasını temiz ve verimli enerji doğal gazla buluşturuyor.

musterihizmetleri@naturelgaz.com
naturelgaz.com

444 9 264
CNG

NATURELGAZ

Hayata geçirilen yatırımlar ve altyapı çalışmaları neticesinde 2007 yılından beri doğal gaz kullanan Şanlıurfa'nın iki ilçesine daha doğal gaz arzı sağlandı. Ceylanpınar ve Akçakale ilçeleri bu kıış itibarıyla güvenli, temiz ve ekonomik yakıt doğal gaz ile konfora kavuşuyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla Şanlıurfa Kuzeybatı Çevre Yolu, Abide Kavşağı İlave Köprü Viranşehir Pompaj Sulaması 1'inci ve 2'nci Kademe ile Yapımı Tamamlanan Diğer Projeler kapsamında toplu açılış töreni yapıldı. İlk gaz verme töreninin ardından Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ve Akçakale ilçelerine doğal gaz akışına başlandı. Bölgeye gaz arzı sağlayan Aksa Doğalgaz'ın Ceylanpınar şubesinin açılışını Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez tarafından gerçekleştirildi. Açılışın ardından doğal gaz verilen ilk haneye ziyarette bulunan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'e doğal gazla pişirilen ilk kahve ikram edildi.

"İLÇEMİZ YÜKSEK KALİTELİ YAKIT DOĞAL GAZ KULLANACAK"

İlk gaz verme töreni sonrasında bölgedeki faaliyetlerine dair açıklamalarda bulunan Aksa Doğalgaz Şanlıurfa Şirket Müdürü Muhammed Nezih Ural, çalışmalarının her geçen yıl güçlenerek ilerlediğini ifade etti.

Ceylanpınar ve Akçakale doğal gaza kavuştu

Aksa Doğalgaz'ın Ceylanpınar şubesinin açılışını Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez tarafından gerçekleştirildi. Açılışın ardından doğal gaz verilen ilk haneye ziyarette bulunan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'e doğal gazla pişirilen ilk kahve ikram edildi.

Ural, "2007 yılında faaliyette bulunmaya başladığımızdan bu yana 2022 yılı değerleri ile 1 milyar 157 milyon TL yatırım gerçekleştirdik. Bu yıl ise 162 milyon TL'lik

yatırım yaptık. 2022 yılı sonu itibarıyla 289.350 metre yatırım ile şebeke uzunluğumuz 1.577.249 metreye ulaşacak. Daha fazla ilçemize doğal gaz ulaştırmak istiyoruz,

bu nedenle var gücümüzle çalışarak başarıyla ortaya koyduğumuz çalışmaların sonucunda Ceylanpınar ve Akçakale ilçelerimiz için doğal gaz kullanımını bu kıış

yetiştirmeyi başardık. Isınma, yemek pişirme ve sıcak su ihtiyacına çözüm sunmanın yanında temiz hava sahasının oluşmasına katkıda bulunmak için operasyonel adımlarımızı artırdığımız ilçelerimizde vatandaşlarımız bundan sonra ekonomik, güvenilir ve yüksek kaliteli yakıt doğal gazı kullanacak" dedi. Ural, vatandaşların doğal gaz dönüşümlerini bir an önce gerçekleştirmelerini ve doğal gaz konforunu yaşamaya başlamalarını arzu ettiklerini belirterek, abonelerine şubelerinin yanı sıra 444 4 187 numaralı çözüm merkezinde 7/24 destek sağladıklarının altını çizdi.

Enerji piyasalarında uygulanacak idari para cezaları yeniden değerlendirme oranında artırıldı

Enerji piyasalarında 2023 yılında uygulanacak idari para cezaları, yılbaşından geçerli olmak üzere yeniden değerlendirme oranında (yüzde 122,93) artırıldı.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca (EPDK) doğal gaz, petrol, sıvılaştırılmış petrol gazları (LPG) ve elektrik piyasalarında gelecek yıl uygulanacak idari para cezaları, yılbaşından geçerli olmak üzere yeniden değerlendirme oranında (yüzde 122,93) artırıldı.

EPDK'nin konuya ilişkin tebliğleri, Resmi Gazete'nin 28 Aralık'taki sayısında yayımlandı. Buna göre EPDK, doğal gaz, petrol, LPG ve elektrik piyasası kanunlarının ilgili maddeleri uyarınca para

cezalarını, 1 Ocak 2023'ten itibaren geçerli olmak üzere yüzde 122,93'lük yeniden değerlendirme oranında artırdı.

RAKAMLAR GÜNCELLENDİ

İlgili yasalara aykırılık nedeniyle 2023'te uygulanacak idari para cezaları, elektrik piyasasında 2 bin 864 lira ile 7 milyon 215 bin 524 lira, doğal gaz piyasasında 3 milyon 171 bin 801 lira ile 6 milyon 343 bin 647 lira arasında olacak.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca ulusal marker eklemeye işlemlerinde nezaret etmek üzere yetki verilen bağımsız gözetim firmalarının yükümlülüklerini yerine getirmemelerinin de aralarında bulunduğu mevzuat ihlallerinde ilgililere 1009 lira ile 40 milyon 609 bin 697 lira arasında ceza uygulanacak.

LPG piyasasında ise 2023 yılında uygulanacak idari para cezaları bin 9 lira ile 40 milyon 609 bin 697 lira arasında değişecek.

PETROLEUM İSTANBUL

16. Uluslararası Petrol, LPG, Madeni Yağ, Ekipman,
İstasyon Market Ürünleri ve Teknoloji Fuarı

Eş Zamanlı Fuar

**GAS&POWER
NETWORK**

5. Elektrik, Doğal Gaz ve Alternatif Enerji,
Ekipmanları ve Teknoloji Fuarı

16-18 MART 2023
TARİHİMİZİ NOT EDİN

TÜYAP FUAR VE KONGRE MERKEZİ

'Eti Maden kendi rekorunu kırdı'

'2. Bor Çalıştayı'nda konuşan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez; "Bu yıl kendi rekorunu kıran Eti Maden tam 2 milyon 650 bin ton rafine bor satışı yaparak ülkemize 1 milyar 300 milyon dolar kazanç sağlamıştır" ifadelerini kullandı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Ankara'da düzenlenen '2. Bor Çalıştayı'na katıldı.

Çalıştaya Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez başta olmak üzere Eti Maden Genel Müdürü Serkan Keleşer, Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) Başkanı Abdulkadir Balıkcı ve çok sayıda akademisyen ile sektör temsilcisi katıldı.

Burada değerlendirmelerde bulunan Dönmez, Türkiye'nin bor üretiminde ve ihracatında lider bir ülke olmasına rağmen bunun tek başına yeterli olmadığını ifade ederek ürüne değer katmanın ve Ar-Ge çalışmalarının gerçekliğine dikkati çekti.

"ETİ MADEN KENDİ REKORINI KIRARAK TAM 2 MİLYON 650 BİN TON RAFİNE BOR SATIŞI GERÇEKLEŞTİRDİ"

Dünya, bor pazarında yüzde 62'yi aşan pazar payı ile Türkiye'nin lider pozisyonunu daha da güçlendirdiğini belirten Dönmez; "Eti Maden, geçen yıl bor üretim ve satışında büyük başarı gösterip, bor cevherlerini katma değeri yüksek ürünlere dönüştürerek, 2 milyon 630 ton rafine bor satışıyla rekor kırmıştı. Bu rekor da ülkemize 1 milyar 300 milyon dolar kazandırmıştı. Bu yıl kendi rekorunu kıran Eti Maden yüzde 95 kapasiteyle çalışarak tam 2 milyon 650 bin ton rafine bor satışı yaparak ülkemize 1 milyar 300 milyon dolar kazanç sağlamıştır. İnşallah Eti Maden Cumhuriyetimizin yüzüncü yılında da yeni bir rekorla bu rakamları da aşacaktır" diye konuştu.

"2023'ÜN İLK AYINDA 1000 TON KAPASİTELİ BOR KARBÜR TESİSİMİZİ DEVREYE ALIYORUZ"

Borda uç ürün odaklı anlayışla oluşturulan yeni strateji ile hayata geçiren çalışmaları özetleyen Dönmez; "İnşallah 2023'ün ilk ayında 1000 ton kapasiteli bor karbür tesisimizi devreye alıyoruz. 3 yıl önce temelini atmıştık. Pandemi döneminde tedarik sıkıntısına rağmen tesisimizin inşası yavaşlansa da durmadı. Biliyorsunuz o dönemde yurt dışından bir parça getirmek bile neredeyse imkânsızdı. Artık tesisimizi açacak aşamaya geldik. Milli savunma alanında ve yurt dışı

piyasalarda oldukça önemli olan, aşınmaya dayanıklı makine parçalarının üretiminde ve nükleer santrallerde kullanılan bor karbürün artık yeni adresi Türkiye olacak. Ferrobör tesisimizin de temelini geçtiğimiz Eylül ayında Bandırma'da atmıştık. Yıllık 800 ton kapasiteli tesisimizi inşallah 2023'ün sonlarına doğru faaliyete alacağız" şeklinde konuştu.

"SIVI BOR ATIKLARINDAN LİTYUM ÜRETTİK"

Dönmez, elektrikli araçlarla birlikte kullanım alanı yaygınlaşan e-mobilite için dünyada ilk defa uygulanan bir yöntemle sıvı bor atıklarından lityum ürettiklerini aktardı.

Çalışmalarla ilgili detayları paylaşan Dönmez; "Elektrikli araçlarla birlikte kullanım alanı yaygınlaşan e-mobilite için de dünyada ilk defa uygulanan bir yöntemle sıvı bor atıklarından lityum ürettik. İlk üretim fazımıza pilot tesisimizde yıllık 10 ton ile başlamıştık. Orada esas üretime teşkil edecek parametreleri topladık. Hepsini değerlendirdik. İnşallah 2023 Ocak ayında yıllık 600 ton üretim yapacak Kırka'daki lityum karbonat tesisimizin ihalesini gerçekleştireceğiz. En kısa zamanda da inşallah tesisimizin temelini atacağız. İlerleyen zamanlarda Bandırma'da yıllık 100 ton üretecek ikinci lityum karbonat tesisimizin temelini atacağız. Böylece her iki tesisimizde yıllık 700 tonluk lityum üreterek Türkiye'nin lityum ihtiyacının yüzde 50'sini yurt içinde, Eti Maden'in tesislerinde üreteceğiz. Ayrıca, Kütahya Emet'te 5 bin ton üretim kapasiteli yeni bor karbür tesisinin projesine başlıyoruz" ifadelerini kullandı.

"ESKİŞEHİR BEYLİKOVA NADİR TOPRAK ELEMENTİNDE DÜNYANIN EN BÜYÜK İKİNCİ REZERV ALANINA SAHİP"

Üzerinde çalışılan en önemli konulardan bir diğerinin de nadir toprak elementleri olduğuna dikkati çeken Dönmez, Eskişehir Beylikova'da gerçekleştirilen 694 milyon ton değerinde nadir toprak elementi keşfinin bor'da dünyanın en büyük ikinci rezerv alanına sahip olduğunu söyledi.

Dönmez, bu rezerv ile ilgili; "Burada ilk etapta yıllık

1200 ton cevher işleyecek bir pilot üretim tesisi kuracağız. Tesisimizi inşallah 2023'ün Şubat'ında devreye alacağız. Buradaki Ar-Ge çalışmalarını tamandıktan sonra da endüstriyel üretim tesisinin inşaatına hızla başlayacağız. Endüstriyel tesis tam kapasiteye ulaştığında yıllık 570 bin ton cevher işleyeceğiz" diye konuştu.

Nadir toprak elementlerinin dünyanın en kritik ve stratejik ürünlerinden biri olduğuna vurgu yapan Dönmez, bu elementlerin havacılık, savunma, uzay sanayi, biyomedikal gibi ileri teknoloji pek çok endüstride kullanıldığına dikkati çekti.

Dönmez, sözlerine şöyle devam etti:

"Bu alanlara ve daha fazlasına büyük önem veriyoruz çünkü Türkiye'nin Yüzyılında; yapay zekâ, uzay teknolojileri, sanal teknolojiler, elektrikli ve otonom araçlar, akıllı şehirler, enerji teknolojileri ve nanoteknoloji önemli bir yer tutacak. Bu süreçte ve geleceğin dünyasında, hayatın

her alanında kullanılan başta bor olmak üzere, nadir toprak elementleri, lityum, hidrojen gibi alternatif enerji kaynakları kendine ayrı bir yer edinecek. Hep konuşulur Türkiye ikinci sanayi devrimini kaçırdı, üçüncüsüne yetişemedi, gerilerde kaldı diye. Evet, Türkiye belki bu trendleri kaçırdı ama inşallah yeni devrimleri kaçırmayacak. En önemli oyuncularından biri olacak. Teknolojiye yön veren bir ülke olacak. Bugün teknoparklarımızda, araştırma merkezlerimizde, üniversitelerimizde, kamu kurumlarımızda, özel sektörümüzde, start-up'larımızda, bağımsız girişimcilerimizde, melek yatırımcılarımızda yeni teknolojiler için müthiş bir yatırım iştahı var. Herkes yeni bir ürün ortaya koymak için büyük çaba sarf ediyor. Eti Maden'de bu anlamda önemli adımlar atıyor. Ar-Ge kapasitenin artırılması ve geliştirilmesi için üniversitelerimizle, araştırma merkezlerimizle, özel sektörümüzle iş birliği

'TÜRKİYE YÜZYILI BOR'UN VE BOR TEKNOLOJİLERİNİN YÜZYILI OLACAK'

Eti Maden'e son yıllarda biçilen 'teknolojik odaklı dönüşüm' rolünün altında bu gerçeğin yattığına vurgu yapan Dönmez; "Bor cevherini bor karbür, ferrobora, lityuma dönüştüren şey bu alanda belirlediğimiz değişim ve dönüşüm hedefidir. Aslında sadece bor da değil, enerjide ve diğer bütün alanlarda Türkiye, artık teknolojiyi tüketen değil, üreten ülke olma sınıfına geçiyor. Dünyadaki rekabet bir zamanlar daha fazla üretim üzerindiydi, şimdi ise teknoloji geliştirme üzerine. Tabi ki daha fazla üretimin neden olduğu sorunlarla bugün daha fazla yüz yüze geliyoruz. İklim değişikliği, kuraklaşma, afetler başta olmak üzere dünya, bugün her zamankinden daha fazla krizle karşı karşıya. Bu durumu çözecek en önemli faktör akıllı ve sorumlu üretim anlayışıdır. Bu nedenle yerli ve milli teknolojiyi üretmek, geliştirmek ve ihraç etmek zorundayız. Türkiye Yüzyılı, madencilik yüzyılı olacak. Türkiye yüzyılı bor'un ve bor teknolojilerinin yüzyılı olacak. Uç ürün üretimi ve ticaretine öncelik verdiğimiz bir dönem olacak" dedi.

anlaşmaları imzalıyor. İnşallah bu işbirliklerinden doğacak sinerjiyle yeni teknolojilerin ortaya çıkışına şahit olacağız."

"2023 YILINDA HEM ENERJİ HEM DE MADENCİLİK ALANINDA ÖNEMLİ BAŞARILARA İMZA ATILACAK"

Cumhuriyet'in 100. yılında birçok projenin devreye alınacağını belirten Bakan Dönmez, 2023 yılının hem enerji de hem de madencilik alanında önemli başarılarla imza atıldığı bir yıl olacağını söyledi.

Dönmez, bu başarılar ile ilgili "Cumhuriyetimizin yüzüncü yılında Karadeniz gazı, Akkuyu Nükleer Enerji Santrali, Tuz Gölü Doğal Gaz Depolama Tesisi, Ferrobor ve Bor Karbür Tesisimiz başta olmak üzere Cumhuriyet tarihimizin en büyük projelerini devreye alacağız. Karadeniz'de yeni keşif ve değerlemeyle 710 milyar metreküpe ulaşan yerli gazımızın miktarını artırmak için yeni sondajlar yapacağız. Akkuyu'nun ilk reaktörünü inşallah devreye alarak enerji sepetimizi çeşitlendireceğiz. Tuz Gölü Doğal Gaz Depolama Tesisimizin genişletme fazıyla arz güvenliğimizin esnekliğini artıracacağız. Bor karbür ve Ferrobor tesisimizin açılışlarıyla da bu alandaki ağırlığımızı daha da artıracacağız. Ve uzun bir süredir konuşulan gaz merkezi konusunda

da ilk adımlarımızı inşallah 2023'te atacağız. Bu konudaki yol haritamızı kamuoyuyla paylaşacağız. Üretimden ticarete kadar her değer zincirinde Türkiye'yi gerçek bir doğal gaz merkezi haline getireceğiz. Türkiye artık hedeflerine koşar adım ilerleyen bir ülke. Türkiye Yüzyılı ile enerjide, savunmada, sağlıkta, ekonomide, eğitimde kısacası her alanda hedeflerimiz belli. Enerji, Türkiye yüzyılının en kritik ögesi. Bizler de bu nedenle Yüzyılın Enerjisi diyerek sadece bugünleri yarınları değil gelecek 50-60 hatta 100 yılı kapsayan proje ve yatırımları hayata geçiriyoruz. İnanıyorum ki gelecek yüzyıl Türkiye Yüzyılıdır. Gelecek yüzyıl, Türkiye'nin yüzyılıdır" ifadelerini kullandı.

Bordan üretilen çelik yelek

YÜZDE YÜZ YERLİ OLAN E-SKUTER TANITILDI

Çalıştay kapsamında, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN) Başkanı Abdülkerim Yörükoğlu'na çalışmalarından dolayı ödül verildi.

Konuşmaların ardından Eti Maden Genel Müdürü Keleşer, 2. Bor Çalıştayı anısına Bakan Dönmez'e üzerinde boru temsilen "göz bebeğimiz" yazılı bir tablo hediye etti.

Hediye takdiminin ardından Eti Maden ve FİGES Mühendislik iş birliğinde üretilen Olo Mobility marka e-skuter tanıtıldı. Yüzde yüz yerli olan söz konusu e-skuter, bor atıklarından üretilen lityum pil ile çalışıyor.

'BOR TEKNOLOJİLERİ YOL HARİTASI 2023 YILINDA KAMUOYUYLA PAYLAŞILACAK'

Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) Başkanı Abdulkadir Balıkcı ise; "TENMAK bünyesinde yer alan 5 tane enstitüden biri olan TENMAK Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN) bor ve ürünlerini kullanan, bu anlamda araştırmalar yapan akademisyenlerle birlikte bilimsel ortamı sağlayarak onlarla işbirliği çalışmalarını gerçekleştirmektedir. TENMAK 2004 yılından bugüne kadar bor ürünlerinin ve teknolojilerinin geliştirilmesi, kullanım alanlarının yaygınlaştırılmasına yönelik 350 adet proje desteklemiştir. Ayrıca 26 projenin çalışmaları devam etmektedir. Bu projeler kapsamında elde edilen sonuçlarla 34 adet patent belgesi alınmış, 11 adet buluşun ise patent alım süreci devam etmektedir" diye konuştu.

Balıkcı, sözlerine şöyle devam etti:

"Kurumumuz görev alanında önemli bir yere sahip olan diğer projemiz ise 'Bor Teknolojileri Yol Haritası'dır'. Bu yol haritası çalışmasını stratejik hedeflerimizi de içerecek şekilde tamamlayarak 2023 yılında siz değerli paydaşlarımız ve kamuoyuyla paylaşacağız" ifadelerini kullandı.

'BOR MADENİYLE GELECEĞİ TAŞARLAMAK İSTİYORUZ'

Konuşmasında bor'la ilgili yapılan çalışmalarını özetleyerek büyük bir organizasyon yürüttüklerine vurgu yapan Eti Maden Genel Müdürü Serkan Keleşer, Eti Maden'in 1935 yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulmuş vizyoner bir kuruluş olduğunu ifade ederek o tarihten günümüze yürütülen çalışmaların bu gelişimin sonucu olduğunu belirtti.

Keleşer, bu organizasyonla ilgili; "Eti Maden çok geniş bir insan kaynağına sahiptir. Burası 2.7 milyon ton bor ürünü üretilip, 100 ülkeye dünyada mal ulaştırılan büyük bir kuruluştur. Bu organizasyon büyük bir organizasyondur ve bu organizasyonu yaparken hataya yer yoktur" şeklinde konuştu.

Ülkemizde büyük oranda bor'la ilgili doğru bilinen yanlışlar olduğuna dikkati çeken Keleşer; "Maalesef bor ile ilgili ülkemizde çok köklü bilgiler var ve bizler en çok bundan muzdarıyız. Bor'la ilgili hiç kimse bir şey bilmeseydi onlara çok kolay bir şekilde onlara bor'u anlatabiliriz ama bor ile ilgili herkesin bir bilgisi var ve maalesef bu bilgilerin yüzde 99.9'u da yanlış. Biz insanları buna ikna etmeye ve bu yanlışları düzeltmek için bıkmadan usanmadan çalışıyoruz. Mesela en yaygın bilinen yanlışlardan biri bor'u cevher olarak sattığımızı söylüyorlar. Oysa biz böyle bir şey yapmıyoruz bunu bir takım fiziksel ve kimyasal işlemlerden geçirerek olaya bir değer katıyoruz. Kıymetli madenimize katma değer yaratarak bor madeniyle geleceği tasarlamak istiyoruz" diye konuştu.

"HEDEFİMİZ REZERV KADAR PAZAR"

Bor'un rekabetçi bir piyasa olduğunun da altını çizen Keleşer; "Bor piyasası rekabetçi bir piyasadır ve bu piyasada ne üretirsem satırsız mantığı yoktur. Bu piyasada mücadele vardır. 4 milyon tüketim ve 5,7 milyon ton üretim söz konusu. Bor'da yüzde 73 rezervimiz var ve pazar payımız bu yıl yüzde 62 oldu. Hedefimiz rezerv kadar pazar. Yüzde 73 rezervimiz var ise yüzde 73 oranında da pazarımız olsun istiyoruz. Eti Maden sadece borun değil lityumun ve nadir toprak elementlerinin de merkezi olacaktır. Türkiye tüm bunların ana merkezi ve üretim üssü olacak. Buna yürekten inanıyoruz" dedi.

Bu 'ambargo' karmaşa doğurmaktan başka bir işe yaramadı

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisat Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Göktuğ Şahin

goktug.sahin@hbv.edu.tr

Rusya'nın Ukrayna'ya başlattığı işgalin başından beri ABD, AB ve müttefiklerinin Rusya'ya uyguladığı (ya da uygulamaya çalıştığı) yaptırımların ne kadar etkili ve caydırıcı olduğu hep tartışma konusu oldu. Daha geniş olarak G7 ve AB üyeleri dışında destek bulamayan bu yaptırımların başta AB olmak üzere yaptırım uygulayan tarafa daha fazla zarar verdiği yönündeki kanı gün geçtikçe daha da kabul görür oldu. En başta Rusya ve şirketlerini uluslararası finansal sistemin dışına itmeye çalışan Batı ittifakı, Rusya'nın bu blöfü görüp doğal gaz kartını oynamasıyla birlikte başta AB üyeleri olmak üzere G7 ülkelerini çok derin ekonomik buhranlara itecek bir ateşin içine düşmüş oldu. En başından fiziki olarak ham petrol ve petrol ürünlerine doğrudan ambargo uygulayamayan AB ülkeleri, 5 Aralık 2022 itibarıyla ise Rusya'dan ham petrol alımını tamamen yasakladı. Rusya'yı sadece kendi müttefikleri tarafında değil tüm Dünya'da yalnızlaştırma ve maddi olarak yıpratma çabasının son adımı da Rusya'nın ihraç ettiği ham petrol ve petrol ürünlerinin alım fiyatlarına fiyat sınırlaması getirme çabası oldu.

Bu söz konusu tavan fiyat sınırlaması hem uygulama hem etkinlik hem de caydırıcılık açısından oldukça kafa karıştırdı. Kabaca özetlemek gerekirse 5 Aralık 2022 tarihinden sonra gemiye yüklenecek (ya da 19 Ocak 2023'e kadar Avrupa dışı bir limana indirilecek) Rusya menşeli ham petrol kargolarının AB ve G7 üyesi ülkelerin taşımacılık, sigorta ve deniz hizmetleri servislerinden yararlanabilmesi için belirlenmiş alım fiyatından daha yükseğe satın alınmamış olması şartı getirildi. Yani herhangi bir AB ve G7 dışı ülke, Rus ham petrolünü belirlenen fiyatın daha üstünden almış ise teoride Batının sahip olduklarının dışındaki servisleri (bunların çok büyük kısmı "gölge servisler" olarak kabul edilmekte) kullanmak zorunda kalacak. Teoride diyorum çünkü belirlenen tavan fiyatın üzerindeki Rus ham petrolünü taşımak için hizmet sunacak Batı şirketleri taşıma tarihinden itibaren sadece 90 gün boyunca sistem dışında bırakılacak. Yani herhangi bir Batı şirketi, ambargonun bu kısmını delerse sistemden süresiz çıkarılmayacak.

Şimdi işin daha da karmaşık kısmı bu fiyatın nasıl belirleneceği ve bunun nasıl kontrol edileceği. Yine teoride Uluslararası Enerji Ajansı (IEA)'nın Rus ham petrolüne bir değer biçeceği, bu fiyatı sürekli güncelleyeceği ve

Bu 'ambargo' daha da fazla karmaşa doğurmaktan başka bir işe yaramadı. Üstüne üstlük zaten Rusya'nın ham petrol alıcısı olan Çin, Hindistan ve Türkiye gibi ülkelerin bu ambargoya destek vermemesi ile en başından sakat doğmuş oldu.

piyasanın da buna göre hareket edeceği söyleniyor. Teoride diye özellikle belirtiyorum çünkü IEA'nın böyle bir fiyatı gözlemleme ve belirleme yöntemi şu an için muallak durumda. Ayrıca Rus ham petrolüne getirilecek seviyenin sabit mi yoksa değişken mi olduğu da pek belirli değil. Ortada dolaşan bir 60 ABD Doları fiyatı söz konusu. Yani 5 Aralık 2022'den sonra Rus ham petrolünün alış fiyatı 60 ABD Doları üzerinde olamayacak. Ama zaten Urals petrolünün piyasadaki satış fiyatının 65 ABD Doları civarında olduğunu düşünürsek pek de ciddi bir darbe vurulmuş gibi görünmüyor.

Ayrıca bu şimdilik böyle... Yani fiyatlar biraz daha düşerse (şimdilik düşer ya da düşmez diye bir yorum buraya eklemiyorum) bu tavan fiyat seviyesi etkisini de yitirecek. Kaldı ki ticaretin hangi fiyattan yapıldığının nasıl tespit edileceği de bir muamma. Yine ve yine teoride şirketlerin faturalarını Batı servisleri ile paylaşması bekleniyor ancak CIF temelinde yapılmış bir anlaşmanın ödemesi, kargo limana vardiktan sonra yapılacaksa kargo yola çıktığı andaki faturanın ne kadar geçerli olacağı ve bunun sistemdeki açığı kullanmak için kullanılıp kullanılmayacağı da tam bir karmaşa.

Yani özetle bu "ambargo" daha da fazla karmaşa doğurmaktan başka bir işe yaramadı. Üstüne üstlük zaten Rusya'nın ham petrol alıcısı olan Çin, Hindistan ve Türkiye gibi ülkelerin bu ambargoya destek vermemesi ile en başından sakat doğmuş oldu. Zaten başta AB olmak üzere Batı'nın kendi içinde uyguladığı ambargolara bile sürekli "istisnalar" eklemesi de bu karmaşanın boyutunu görmek için güzel bir örnek teşkil ediyor.

Kendince Rusya ham petrolünün ithalini "kesinlikle" yasaklayan AB önce Druzba boru hattından gelen ham petrolü ambargo dışında bırakmış, 5 Aralık'ta başlayan ham petrol ve petrol ürünleri ambargosunda ise LPG ithalatına istisna uygulamıştı. Dahası, Bulgaristan rafinerilerine 2024 sonuna kadar Rus ham petrolü ithal etme hakkı verilirken Hırvat rafinerilerine de 2023 sonuna kadar Rus menşeli vakum gazyağı (VGO) ithalatı hakkı verdi. Şimdi de İtalya'daki aslen Rus Lukoil şirketine ait olan ISAB

rafinerisine imtiyaz verilip verilmemesi konuşulmakta. Yani özetle AB her sıkıştığında kendi ambargosunu kendi deldiği için kimin neyi ne kadar ciddiye alacağını görmek zor. Tavan fiyat uygulamasına maruz kalacak herhangi bir G7 ve AB dışı ülkenin, AB'nin kendi üyelerine uyguladığı imtiyazları işaret ederek itiraz etmesi durumunda nasıl bir tepki vereceğini ben açıkçası merak ediyorum.

Peki bu fiyat sınırlaması ne getirir? Muhtemelen Rusya açısından ham petrol ihracatı kısmında çok bir şey değişmez. Rusya şimdiden AB'ye ihraç ettiği ham petrolün çok büyük bir kısmını başta Asya olmak üzere AB dışına yönlendirmeyi başardı. Ancak muhtemel asil etki motorin piyasasında olacak ve Rusya AB'ye ihraç ettiği motorin hacminin tamamını başka ülkelere yönlendirmekte başarısız olacak gibi gözükmemekte. Bu durumda Rusya hem ihracat gelirlerini kaybedecek hem rafineri kapasitesindeki kayıpları nedeniyle diğer petrol ürünlerinin arzında sorunlar yaşayacak hem de ham petrol üretiminde meydana gelecek bir düşüşten kaçamayacak. Bütün bunların Rusya üzerindeki etkileri büyük olasılıkla hemen ortaya çıkmayacak olup tahminen 2023 yılının

ikinci yarısından itibaren hissedilmeye başlanacak.

Görünen o ki mevzubahis etkiler yalnızca Rusya'nın sorunu olmayacak ve Akdeniz motorin piyasası başta olmak üzere tüm uluslararası piyasalarda baş gösterecek. Diğer taraftan Kuveyt'in 1,4 milyon varil/gün kapasiteli Al Zour rafinerisi gibi projelerin gecikmesi de işleri daha karmaşıklaştırıyor. 5 Aralık ambargosunun ilk dalgası olarak Türk Boğazları'ndan gemi geçişlerinde ek belge istendiği ve bunun çeşitli gecikmelere yol açtığı gibi haberler söz konusu ve dahası bu ambargonun ikinci dalgasının etkilerini büyük ihtimalle Şubat 2023 ve sonrasında hissetmeye başlayacağız. Ukrayna'da gerçekleşecek bir barışın bırakın Şubat 2023'ü, 2023 yılının sonuna kadar bile oluşması çok düşük ihtimal olduğu için daha da karmaşıklaşan bir piyasa bizi bekliyor olacak. İçinizi ferahlatmak isterdim ancak bu yeni karar ve beraberinde getirdiklerinin yanı sıra başta Polonya olmak üzere bazı AB Üye ülkelerinin daha düşük bir tavan fiyat uygulama olasılığı veya Druzba boru hattından yapılan ithalatın da yasaklanması gibi baskıları da düşününce maalesef bu pek de mümkün olamıyor.

Son olarak bu vesileyle; gerek ülkemiz gerekse tüm Dünya için çok önemli süreçleri barındıracak olan 2023 yılının hepimize dilediğimizce mutluluk, huzur, sağlık ve başarı getirmesini diliyorum...

'Dünyada çok büyük bir enerji dönüşümü söz konusu'

Amerikan Şirketler Derneği tarafından düzenlenen "Türkiye-ABD İş Zirvesi" 12 Aralık 2022 tarihinde gerçekleştirildi. Zirve kapsamında düzenlenen oturumda konuşan EÜAŞ Genel Müdürü Dr. İzzet Alagöz, dünyada çok büyük bir enerji dönüşümü yaşandığına vurgu yaptı.

Türkiye ile ABD arasındaki ikili ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve iki ülke arasında 200 yıldır süregelen iş birliğinin geleceğe taşınması hedefiyle faaliyet gösteren AmCham Türkiye (Amerikan Şirketler Derneği) tarafından düzenlenen "Türkiye-ABD İş Zirvesi" 12 Aralık 2022 tarihinde gerçekleşti.

Türk ve Amerikan iş dünyası ve kamu temsilcilerinin katılımıyla gerçekleşen zirvede Dijital Ekonomi, Sürdürülebilirlik ve Enerji başlıkları üç ayrı oturumda ele alındı.

Türkiye-ABD ekonomik ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunmayı hedefleyen Zirve'ye, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Mehmet Fatih Kacı, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Alparslan Bayraktar, T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı Burak Dağhoğlu ve ABD İstanbul Başkonsolosu Julie A. Eadeh'in yanı sıra kamu, STK ve iş dünyasından önde gelen isimler katıldı.

Enerji oturumunda açılış konuşmasını Linde Gaz Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Mert Kumbarcı gerçekleştirdi. Moderatörlüğünü AmCham Türkiye Danışma Kurulu Üyesi Canan Özsoy'un gerçekleştirdiği oturumda, EÜAŞ (Elektrik Üretim A.Ş.) Genel Müdürü ve Başkanı, Dr. İzzet Alagöz, TENMAK (Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu) Enerji ve Teknoloji Politikaları Daire Başkanı, Dr. Celal Erbay, ABD Ankara Büyükelçiliği, Ticari İşlerden Sorumlu Bakan Müsteşarı Heather Byrnes, Linde Group Yatırımlar Orta Doğu, US EXIM

Küresel İş Geliştirme Ofisi Avrupa, Avrasya ve Orta Doğu Bölge Direktörü, Ebru Bozacıoğlu, Türkiye ve Orta Asya Başkan Yardımcısı Thomas Hilker konuşmacı olarak yer aldı.

"TÜRKİYE'DE 103 BİN MW KURULU GÜCÜMÜZ VAR BUNUN YÜZDE 54'Ü YENİLENEBİLİR ENERJİ"

EÜAŞ (Elektrik Üretim A.Ş.) Genel Müdürü Dr. İzzet Alagöz sanayinin ayakta kalması için enerjide yeşil ışık vermek istediklerini belirterek: "Hükümet olarak Türk sanayicileriyle ortakları arasındaki ilişkileri geliştirmek bizim için önemli. Sanayinin ayakta kalması için enerjide yeşil ışık vermek istiyoruz. Türkiye'de 103 bin MW kurulu gücümüz var bunun yüzde 54'ü yenilenebilir enerji. Dünyada çok büyük bir enerji değişimi söz konusu. İkinci olarak da iklim değişikliği söz konusu. Elektrik santralleri de bu değişimin bir parçası" ifadelerinde bulundu.

İzzet Alagöz, hidrojen konusunda da açıklamalarda bulundu: "Biz nasıl hidrojen üretebiliriz? Hidrojen üretmek için çok ciddi bir güce ihtiyaç var. O güç bizde yok. O yüzden dünya bunu yenilenebilir enerjiden karşılamak istiyor ve buna yeşil hidrojen diyor. Hidrojeni ürettik diyelim peki nerede kullanacağız? Hidrojeni kullanılabilir bir hale getirmek gerekiyor. Hidrojen konusunda her türlü sanayi ihtiyacını karşılamaya hazırız."

Rusya-Ukrayna savaşına da değinen Alagöz; "Komşularımız birbirleriyle savaş halindedir. Rusya ve Ukrayna'daki bu çatışma bütün dünyayı etkiliyor. En çok da Avrupa etkileniyor. Şu anda normal hayatı sürdürebilecekleri bir enerjileri bile yok. Bu yokken nasıl yeşil hidrojen üretebilirler" dedi.

Alagöz, Türkiye'nin enerji ihtiyacı olmadığına da vurgu yaptı: "Türkiye'nin şu anda herhangi bir enerji ihtiyacı yok. 2022-2023 yılları arasında enerji konusunda bir sıkıntımız yok. Enerjiye hidrojen üretiminde ihtiyacımız var."

"HİDROJENİN BİR ENERJİ TAŞIYICISI OLARAK DA KULLANILMASI SÖZ KONUSU"

TENMAK (Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu) Enerji ve Teknoloji Politikaları Daire Başkanı, Dr. Celal Erbay 'Hidrojen Stratejisi Raporu'nun hazır olduğunu belirtti. Bu ay içerisinde de raporun duyurulacağını altını çizdi.

Celal Erbay yaptığı konuşmada temiz enerji, nükleer ve madencilik teknolojilerinde yerleşmesini desteklediklerini ifade etti.

Hidrojen teknolojileriyle ilgili açıklamada bulunan Erbay, "Hidrojen teknolojilerine yatırım dediğimizde iklim değişikliği için çok önemli bir konu.

Hidrojenin aynı zamanda bir enerji taşıyıcısı olarak da kullanılması söz konusu" diye konuştu.

"BU ETKİNLİKLER UZUN BİR YOLCULUĞUN BAŞLANGICI"

ABD Ankara Büyükelçiliği, Ticari İşlerden Sorumlu Bakan Müsteşarı Heather Byrnes, Türkiye ile ABD'nin iş birliğinden memnun olduklarını belirterek; "Biz Enerji Bakanlığıyla birlikte etkinlikler düzenledik. Çok güzel bir iş birliği oldu. Aslında bu etkinlikler uzun bir yolculuğun başlangıcı" dedi.

"TEŞVİK SİSTEMLERİ, YÖNETMELİKLER KONUSUNDA ÇALIŞMALAR DA HALEN DEVAM EDİYOR"

Linde Group Yatırımlar Orta Doğu, Türkiye ve Orta Asya Başkan Yardımcısı Thomas Hilker, yaptığı konuşmada teknolojilerin geliştirilmesi için de yatırımlar yaptıklarını belirtti: "Şirketimiz bir teknoloji şirketi. Karbon depolama, karbon yakalama ve elektrolizör alanında çalışıyoruz. 145 senedir faaliyet gösteren bir şirketiz. Merkezimiz Almanya'da ama pek çok ülkede faaliyet gösteriyoruz. Biz sadece müşterilerimize teknoloji sunmakla kalmıyoruz. Bu teknolojilerin geliştirilmesi için de yatırımlar yapıyoruz."

Teşvik sistemleri, yönetmelikler konusunda çalışmalarının devam ettiğini belirten Hilker; "Hidrojen üretimi ve iletimi alanında da çalışıyoruz. Bu konuda ölçeklendirme en büyük zorluklardan biri. Teşvik sistemleri, yönetmelikler konusunda çalışmalar da halen devam ediyor. Tabii ki faaliyet gösterdiğimiz ülkelerin yönetmeliklerine uygun şekilde çalışıyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Devlet Başkanları Zirvesi'ne katıldı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkmenistan'da düzenlenen Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Devlet Başkanları Zirvesi'ne katıldı.

Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Devlet Başkanları Birinci Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile dar katılımlı ve heyetler arası görüşmeler gerçekleştirdi.

Zirve konuşmasında, Avaza Liderler Zirvesi'nde çok farklı, anlamlı bir güne hep birlikte şahitlik etiklerini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Serdar Berdimuhamedov kardeşim başta olmak üzere tüm Türkmen doğanlarıma samimi misafirperverlikleri için teşekkür ediyorum" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkmenistan'ın 12 Aralık Tarafsızlık Bayramı'nı canı gönülden tebrik ederek, "12 Aralık aynı zamanda Azerbaycan'ın umum millî lideri Haydar Aliyev'in 19. vefat yılı dönümü. Bu vesileyle merhum Aliyev'i de buradan tekrar rahmetle anıyor ruhu şad, mekânı inşallah cennet olsun diyorum" ifadesini kullandı.

Zirvenin, ülkeler, bölge ve tüm Türk dünyası için hayırlara vesile olmasını Allah'tan niyaz eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları söyledi: "Kardeşlik bağlarımızla güçlenen ilişkilerimizin sahip olduğumuz stratejik avantajlar temelinde daha da pekişeceğine yürekten inanıyorum. Hedefimiz küresel ve bölgesel dinamiklerle birlikte gelişen yeni imkânları insanlarımızın

refahı ile bölgemizin istikrarı doğrultusunda değerlendirmektir. Doğanlar olarak el ele verdiğimiz, dayanışma içinde hareket ettiğimiz her konuda Allah'ın izniyle başarıya ulaşacağımız muhakkaktır. Karabağ'ın yaklaşık 30 yıllık işgaline son veren vatan muharebesi bunun en son örneğidir."

"TÜRKİYE, SAVUNMA SANAYİİ ALANINDA KENDİ ÜRÜNLERİNİ ÜRETEBİLİR VE İHRAÇ EDEN BİR ÜLKE KONUMUNA GELMİŞTİR"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin diğer sektörlerdeki başarılarının yanı sıra bugün savunma sanayisi alanında kendi ürünlerini tasarlayan, geliştiren, üreten ve bunları ihraç eden bir ülke konumuna geldiğini dile getirdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkmenistan ve Azerbaycan'ın da dirayetli liderlikler sayesinde örnek gösterilecek seviyelere ulaşmasının kendisini gururlandırdığını ifade etti. Bugün üçlü zirvede imzalayacakları belgelerle bu birlikteliğin daha da taçlanacağını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ulaştırma imkânlarını iyileştirmemiz bu bakımdan ziyadesiyle mühimdir. Ticaret hacmimizi geliştirmek için gayretlerimizi arttırmamız gereken bir dönemden geçiyoruz. İlgili bakanlarımızın mevkidaşlarıyla başlattıkları

bölgesel üçlü platformlar olumlu neticeler vermiştir. Lapis-Lazuli transit taşımacılık koridoru başta olmak üzere bölgesel iş birliği mekanizmaları ile altyapı projelerinin ticaret hacmimizi arttırmanın yanı sıra bölgesel istikrara da katkı sağlayacağına inanıyorum" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Güvenilir bir taşımacılık güzergâhı olarak ön plana çıkan Orta Koridor bağlamında iş birliği ortak menfaatimizdir. Koridorun önemli bir ayağını Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Hattı'yla tamamladık. Marmaray'ı, Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nü, İstanbul Havalimanı'nı, Osman Gazi ve 1915 Çanakkale köprülerini hizmete alarak doğu-batı eksenli kesintisiz ulaşımı temin ettik. Bu güzergâhı daha da etkin hâle getirmek için birlikte çalışmalı, sınır geçişlerini ve gümrük işlemlerini hızlandırmalıyız. Her 3 ülkenin taşıyıcıları için kara yolu geçiş ücretlerinin ve vizelerin kaldırılması veya makul bir seviyeye çekilmesi, vize ücretlerinde indirim yapılarak vize sürelerinin uzatılması ticaret hacmimizi arttıracaktır. Ulaştırma ve gümrük alanında az sonra imzalanacak metinler bu çabalarımıza temel teşkil edecektir."

DOĞAL GAZ VE ELEKTRİK NAKLİ

Koronavirüs salgınının yanı sıra savaş ve bölgesel

'ÖNCE ATEŞKESİ ARDINDAN DA BÖLGEMİZDE KALICI BARIŞI SAĞLAMAYI ÜMIT EDİYORUZ'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı'nın da bu bakımdan son derece önemli olduğuna dikkati çekerek, şöyle devam etti: "Geçtiğimiz yıl teşkilatımıza gözlemci üye olarak katılan Türkmenistan'ın tam üyelik sürecinin en kısa sürede tamamlanması bizlere büyük güç katacaktır. Kadirli Doğanım Sayın Gurbangulu Berdimuhamedov'un, teşkilatımızın Aksakallılar konseyine katılması ufkumuzu genişletmiştir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Semerkant Zirvesi'nde gözlemci olarak kabul edilmesi de birlik ve beraberliğimizi perçinlemiştir. Öte yandan Rusya-Ukrayna savaşı küresel sistemin güvenlik, gıda ve enerji sütunlarını sarsmıştır."

Savaşın olumsuz etkilerine, tüm dünyada rekor kıran enflasyon oranları başta olmak üzere pek çok alanda

şahit olduklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Türkiye Cumhurbaşkanı olarak en başından beri savaşın kazananı, barışın ise kaybedeni olmayacağını ifade ettim. Adil barışın ancak diyalogla tesis edileceğini dile getirdim. Akan kanı durdurmak ve çatışmaları sonlandırmak için ilk günden itibaren gerek ikili düzeyde gerekse diğer seviyelerde samimiyetle çaba harcadık. Girişimlerimiz neticesinde İstanbul'da başlatılan müzakere süreci, barış görüşmeleri bakımından hâlen en muteber çerçeveyi oluşturuyor. Tahıl anlaşması ve esir takasıyla birlikte diplomasiye fırsat verilmesi hâlinde barışa giden yolun açılacağını gördük. Sayın Putin ve Sayın Zelenskiy ile görüşmelerimizi bu yönde sürdürüyor, inşallah önce ateşkesi ardından da bölgemizde kalıcı barışı sağlamayı ümit ediyoruz."

istikrarsızlıkların, tedarik zincirlerinin korunmasında ulaştırmanın önemini hatırlattığına, enerji arzı güvenliğini de dünyanın gündeminde bir kez daha en üst sıralara yerleştirdiğine işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa başta olmak üzere tüm dünya için enerji güvenliği ve kaynak çeşitlendirilmesinin önemini yeniden anlaşıldığını söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye olarak bu doğrultudaki adımları uzun süredir atmakta olduklarını dile getirerek şunları anlattı: "Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı ile Güney Gaz Koridoru bu açıdan öne çıkmaktadır. Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı'nın bel kemiğini oluşturduğu bu koridorla Hazar gazını Avrupa'ya taşıyoruz. Türkmen doğal gazının da

Batı pazarlarına aynı şekilde nakline yönelik çalışmalara artık başlamamız gerekiyor. Hazar'daki dostluk sahasında da Türkmen ve Azerbaycanlı kardeşlerimizle iş birliğine hazırız. Ayrıca bölgemizde, ülkelerimiz arasında karşılıklı elektrik ticaretinin geliştirilmesini önemsiyoruz. Bu çerçevede Türkmenistan ve Azerbaycan'dan ülkemize elektrik nakli konusunda da çalışmaya hazırız."

GENÇLERE AZERBAJCAN VE TÜRKMENİSTAN'DA TATİL VE EĞİTİM İÇİN İŞ BİRLİĞİ

Genç nesillerin dili, tarihi ve kültürü daha iyi tanınması amacıyla dayanışmanın artırılması gerektiğinin altını çizen Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu konuda dar kapsamlı görüşmede attıkları adımı şu

sözlerle anlattı: "Öncelikle gerek Gebele'de her yıl gençlerimizin orada belli bir süre tatil yapması, eğitim alması gerekse Avaza'da yine her yıl belli bir süre -bu bir ay olabilir- burada göndereceğimiz yanlarındaki öğretmenleriyle birlikte eğitim-öğretim almaları hem Gebele'yi tanımaları hem Avaza'yı tanımaları, dolayısıyla Türkiye'ye de gelecek olan gençlerimizin ufku, dil itibarıyla din itibarıyla, tarih itibarıyla, kültür itibarıyla çok daha farklı bir zemine oturacaktır. Ve az sonra akdedilecek iş birliği çerçeve programını bu bakımdan faydalı buluyorum."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, başta ev sahibi Türkmenistan olmak üzere zirvenin düzenlenmesinde emeği geçenlere teşekkür ederek Üçlü Zirve Belgesiyle birlikte bugün 5+1 olmak üzere 6 başlıkta imzaların atılacağını kaydetti.

TÜRKİYE, TÜRKMENİSTAN VE AZERBAJCAN ARASINDA 5 ANLAŞMA İMZALANDI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in huzurunda, Avaza Kongre Merkezi'nde gerçekleşen törende, ticaret, bilim, eğitim, kültür, gümrük, enerji ve ulaştırma alanlarındaki anlaşmalara imza atıldı.

Bu kapsamda, 3 ülke arasındaki, "Ticari ve Ekonomik İşbirliğine Dair Anlaşma"ya Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Batır Atdayev imza attı.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Nurmuhammet Amanepesov, "Türkiye

Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 2023-2025 Yıllarına Yönelik Bilim, Eğitim ve Kültür Alanlarında İşbirliği Çerçeve Programı"na imza koydu.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ve Türkmenistan Devlet Gümrük Dairesi Başkanı Maksat Hudaykulyev, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Geçiş Noktalarında Gümrük Prosedürlerine İlişkin Bilgi Değişimine Yönelik Ortak İstişare Komisyonu Kurulmasına Dair Mutabakat Zaptı"nı imzaladı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Azerbaycan Enerji Bakanı

Perviz Şahbazov, Türkmenistan Devlet Şirketi Başkanı Batır Amanov, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Mutabakat Zaptı"na imza attı.

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Alanında İşbirliğinin Daha Fazla Geliştirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptı"nı Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, Azerbaycan Dijital Gelişim ve Ulaştırma Bakanı Reşat Nebiyev ile Türkmenistan Ulaştırma ve Komünikasyon Ajansı Başkanı Mammethan Çakiyev imzaladı.

İmza töreninde zirvenin ortak bildirisi de kabul edildi.

Ekonomiye ilişkin 'torba kanun' teklifi TBMM Sanayi ve Ticaret Komisyonunda kabul edildi

Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda kabul edildi.

Teklifle Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunu'na geçici madde eklendi.

Buna göre Hazine ve Maliye Bakanlığının borçlanma yetkisine 200 milyar lira ilave edilecek. Böylece 293 milyarlık olan borçlanma yetkisi 493 milyar liraya çıkıyor.

KAMU ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARINA KATKI

Teklif göre, BOTAS'ın ödenmemiş her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden

oluşan borçları, hazine görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilerek silinecek.

İş Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, petrol sektöründeki araştırma, arama ve sondaj faaliyetlerinde işçilerin gece çalışması yapılabilmesine yönelik düzenleme yapılıyor.

Kamu üniversitesi sağlık hizmeti sunucularının, hizmetin ifasında mali güçlükler yaşamamaları ve sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği bakımından, söz konusu sağlık hizmeti sunucularının finansal yeterliliğine katkı sağlanması ile önceki yıllara ait incelemeler sonucu cari yılda parasal bir kesintiye uğramamasına yönelik düzenleme yapılıyor.

"TOPLAYICI" VE "TOPLAYICILIK" TANIMI

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nda yer verilen hedeflerle uyumlu olarak Elektrik Piyasası Kanunu'nda

yapılan değişikliklerle, "toplayıcı" ve "toplayıcılık" tanımı yapılıyor.

Buna göre, "toplayıcı", "Bir veya birden fazla şebeke kullanıcısı ile söz konusu şebeke kullanıcıları adına elektrik piyasasında toplayıcılık faaliyeti yürütmek üzere anlaşma imzalamış olan toplayıcı lisansı veya tedarik lisansı sahibi tüzel kişiyi"; "toplayıcılık" ise "Toplayıcı tarafından bir veya birden fazla şebeke kullanıcısının tüketim veya üretimlerinin birleştirilerek işletilmesi kapsamında gerçekleştirilen piyasa faaliyetini" ifade edecek.

Toplayıcı, şebeke kullanıcıları tarafından anlaşma yoluyla yetkilendirilecek.

Şebeke kullanıcıları, enerji tedarik etmek üzere anlaşmalı oldukları tedarik lisansı sahibi tüzel kişileri toplayıcı olarak yetkilendiremeyecek.

Toplayıcı, anlaşmalı olduğu kullanıcıların tüketim veya üretim programlarını

yönetecek, söz konusu kullanıcılar adına elektrik enerjisi veya kapasitesinin alınıp satılmasına ilişkin piyasa işlemlerini yürütecek ve yan hizmetlere ilişkin tedarik süreçlerine katılabilecek.

Toplayıcılık faaliyeti, toplayıcı lisansına veya tedarik lisansına sahip tüzel kişiler tarafından yürütülebilecek.

GEÇMİŞ DÖNEM TEDAŞ BORÇLARINA YAPILANDIRMA

Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan ve özelleştirme devir işlemleri esnasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla asıl alacak tutarı 2 bin Türk lirasını aşmayan alacaklar ile Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası, Vergi Kimlik Numarası tespit edilememesi nedeniyle ulaşılamayan, feshedilmiş, ticaret sicilinden

Ekonomiye ilişkin 'torba kanun' teklifi, TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda kabul edildi.

terkin edilmiş ve tasfiye edilmiş aboneliklere ilişkin alacaklardan vazgeçilecek.

Bu kapsam dışında kalan abonelerin TEDAŞ'a olan geçmiş dönem elektrik tüketiminden kaynaklanan borçlarına ilişkin yapılandırma imkânı getiriliyor.

Bu alacaklara ilişkin taksitlendirme imkânı ile yıllara sâri olmak üzere ödenmeyen elektrik tüketiminden kaynaklanan alacakların tahsilinin sağlanması amaçlanıyor.

1 Ekim 2021 itibarıyla vadesi geldiği halde, bu düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş ve yapılandırılmamış borçları olan ve yapılandırma başvurusunda bulunamayan aboneler düzenleme kapsamına alınıyor.

» Sayfa 16'nin devamı

İlk etaptan başlamak üzere hemen yerli üreticilerimiz devreye girdi. Birçok yerli üreticimiz var, ama deniz tabanına indirdiğimiz ekipmanların büyük çoğunluğunu Türkiye'de üretiriyoruz artık. Olayın mühendislik boyutuyla ilişkili konunun ötesinde bir de servisler boyutu var. Yani bu işleri aldığınız zaman bu servisleri yapabilecek işte üzerinde 500 tonluk, 1.000 tonluk vinçler olan vesaire falan bu tip gemiler, bunlar ekspertiz gemileri. Bunlardan bir tanesini bir yerli hizmet firmamız, servis firmamız satın aldı, ismini Mukavemet koydu, gemi şu anda seyir halinde. Bu biraz önce bahsettiğimiz dağıtım haznelerinin deniz tabanına yerleştirilmesi işini bundan sonraki evresinde bir Türk gemisi yapacak, bir Türk firması yapacak, zaten Türk teknisyenleri yapıyor yabancılarla birlikte. Herhalde enteresan bir konu daha söyleyeyim Sayın Bakanım, altını çizmek lazım; bu firmamızı yurt dışına götürmek için, yani yabancı müteahhidimiz Türk alt yüklenicisiyle beraber yurt dışında iş yapmak istiyor. Dolayısıyla aslında Türkiye'nin ihracat potansiyelinden katkı sağlamak, aslında bizim fahri hedeflerimizin arasında. Elbette birincil hedefimiz projenin selameti, ama ikincil hedefimiz Türkiye'de Türk mühendisin istihdamını sağlamak, Türk firmalarını geliştirmek, buna da gayret ediyoruz."

GÜNEŞ VE RÜZGAR ENERJİSİ TEKNOLOJİLERİ

Bakan Dönmez açıklamalarına şu şekilde devam etti: Yıllık 11 bin megavat güneş paneli üretebilecek kapasiteye ulaştık sanayi tesislerimizde. Mevcut üretim kapasitemizin Avrupa'da birinci olduğunu söylemişim. Türkiye, Avrupa'nın toplamının ürettiğinden iki kat daha fazla güneş paneli üretiyor.

Rüzgârda yine beşinci büyük rüzgâr santrali ekipmanı üreticisi durumundayız. Avrupa'da ve geçtiğimiz yıl 50'ye yakın ülkeye 1,5 milyar euronun üzerinde rüzgâr türbini ve ekipmanı ihracatı gerçekleştirmişiz. Bu firmaların cirolarının neredeyse yüzde 70'lik, 80'lik kısmı artık ihracat gelirlerinden oluşur hale gelmiş durumda. Yüzde 60-70'ler mertebesinde Türkiye'de yerleşirmeyi sağladık rüzgâr teknolojisinde.

Avrupa'nın tek parçalı en büyük güneş santralini (Konya Karapınar GES) yakında açacağız. Burada kullanılan güneş panellerinin tamamı Türkiye'de üretildi. Alan 2600 futbol sahası büyüklüğünde.

Burası tarım dışı, kurak bir alandı. Alan bozkırdı hiçbir bitki yetişmiyordu. Burayı değerlendirmiş olduk. Burası da büyük oranda bitti. İnşallah Şubat, Mart gibi resmi açılışını yapacağız.

HİDROJEN

Hidrojen ekosistemi üretimi hidrojenin taşınması, depolanması ve işlenmesi, yakılmasıyla alakalı 2-3 evreden oluşuyor.

Burada ciddi bir fırsat ve potansiyel görüyoruz. Çalışmalarımız, yol haritamız büyük oranda tamamlandı inşallah kamuoyuyla da paylaşacağız. Elektrolizör kapasitemizi 10 yıla kadar 5 gigawata çıkarmayı hedefliyoruz. 2053 yılında iklim değişikliğiyle ilgili net sıfır hedefimizin olduğu yılda hidrojenin payının önemli oranda artacağını düşünüyoruz 70 gigawatt. Hidrojen özellikle doğal gazı ikame edecek alternatif yakıt olarak öngörülüyor şu anda. Çünkü elektriği belki yenilenebilir kaynaklardan elde edebiliyorsunuz, nükleerden de elde ediyorduk, ama doğal gazı sanayi kullanıyor, evlerimizde ısınma olarak kullanıyoruz. Şimdi vatandaş elektrik ile ısıtmak tabii dünyanın her yerinde en pahalı yakıt. Buna alternatif arayışlar devam ediyor.

Hidrojen burada hakikaten ciddi bir alternatif olacak gibi gözüküyor. Görüştüğümüz yurt dışında bu teknolojilerin çalışan şirketler var. Yatırım yapmak için bize başvurular, gelenler var. Bunlara da her türlü desteği vereceğimizi ifade ediyoruz. Bununla alakalı belki birtakım regülasyonlara da ihtiyaç olacak. Hem piyasa regülasyonları hem de teknik anlamda bunu da yakın bir gelecekte kamuoyumuzla paylaşacağız.

MADENCİLİK

Madencilikle ilgili olarak ara ve uç ürünlü katma değerli ürünlerin üretilmesi konusunda adımlar attık, atmaya devam ediyoruz. Bunlardan ilki bor karbür. 2019 yılında tesisin temelini atmıştık, inşallah önümüzdeki ay bunu açacağız. Yıllık 1000 ton kapasiteli bir ürün olacak, bordan mamullü ürün. Biz daha önce borun tonunu yurt dışına 400-500 dolara satıyorduk, adamlar işleyip bunu 10 bin, 20 bin dolara bize geri satıyorlardı bor karbürü. Dedik bu böyle olmaz nasılsa bor kaynağı açısından en zengin ülkeyiz o zaman gelin burada bunu yapalım. Ve bu fabrikayı artık sonuna geldik açmak üzereyiz, Türkiye'deki ihtiyacımızı rahatlıkla kapasitesi itibarıyla karşılayabilecek potansiyelde. Bor karbür savunma sanayinde çok yoğun kullanılıyor hafif ama mukavemeti yüksek bir ürün zırhlamalarda kullanılıyor.

Yine diğer bir bordan mamul ürün ferrobör. Ferrobör da yine düşük alaşımli çeliklerin sertliğini artırmak için kullanılan önemli malzemelerden birisi. Bunu da yurt dışından ithal ediyorduk. Bunun da temelini attık inşallah önümüzdeki yıl bunu da tamamlayacağız. Burada da 800 tonluk bir yıllık üretim planlıyoruz.

Lityum ve nadir toprak elementleri bugün belki paranız da olsa alamayacağınız ürünler. Lityum özellikle mobilizasyon, elektrikli otomobil gündeme gelince enerjinin depolanması için sizin lityuma ihtiyacınız

var demektir. Dünyada da her yerde bol ve çok bulunan bir ürün değil. Bazı ülkelerde bunlar var. Biz ilk defa teknolojisini de kendimiz geliştirmek suretiyle bor yataklarının içerisinde kalan lityumu geri kazanmayı başardık. Pilot tesisimiz şu anda çalışıyor, inşallah büyük ölçekli üretim içinde önümüzdeki yıl bu yeni fabrikanın temelini atacağız. Böylece iki fabrikada hem Eskişehir'de hem Bandırma'da 700 tona ulaşmış olacağız. Türkiye'nin yıllık ithalat miktarı 1200 ton civarında.

Nadir toprak elementleri de Eskişehir'de bulduğumuz. Dünyada 17 tane nadir element var bunlardan 7-8 tanesini bu sahada bulduk, burada da pilot tesis tamamlanmak üzere. Bunu da endüstriyel ölçekte üretimi içinde önümüzdeki yıl programına alıyoruz.

Madencilikte 20 yıl önce bizim ihracatımız 600 milyon dolarken, geçtiğimiz yıl rekor kırarak 5.9 milyar dolara çıktık. Bu yıl Kasım sonunda aslında 5.9 milyar doları yakaladık yani yeni bir rekor daha geliyor 6 milyar doların üzerine çıkacağız. Burada güvenli ve çevreci bir madencilik sektörü yaklaşımımız var. Gayri safi yurt içi içerisindeki madencilik sektörünün payını da yüzde 1'in altındaydı, şu anda yüzde 1,5'lara çıkarttık ama bizim için bu yetersiz bunu en az iki kat daha artırmamız gerekiyor. Aynı petrol ve doğal gazda olduğu gibi burada da yer altı kaynaklarımızı arayarak ekonomiye kazandırmak arzusundayız.

Bor madeninde dünyada birinci sıradayız, ama 20 yıl önce Eti Maden dünya pazarından sadece yüzde 30 pay alırken, bugün yüzde 62'ye çıkmış durumda. Dünyada bilinen rezervlerin yüzde 70'i bizde. Burada pazar lideriyiz. Geçtiğimiz yıl bir rekor kırmıştık ihracatta 1 milyar dolar sınırı aşmıştık. Bu yıl da inşallah bunu 1.25-1.250 milyon dolarla bu rekoru egale etmiş olacağız.

VATANDAŞLARA SAĞLANAN DESTEKLER

Geçtiğimiz yıl 80 milyar lira doğal gazda, 20 milyar lira elektrikte toplamda 100 milyar liralık bir destek vardı. Bu da hane başına baktığımızda 5 bin liraya tekabül ediyordu. Akaryakıtta geçtiğimiz yıl ÖTV alınmamıştı. Oradan da bir 65 milyar liralık dolaylı bir destek sağlamış olduk. Bu yıl destek artarak devam ediyor. Doğal gazda yüzde 75 hala hükümetimiz tarafından karşılanıyor. Elektrikte özellikle birinci kademe yüzde 50'ler civarında sübvansiyon yapıyor. Sübvansiyon tutarı bu yıl geçtiğimiz yıla göre iki kattan fazla olacak. Geçtiğimiz yıl 100 milyar liralık elektrik ve gazda sübvansiyonlarda muhtemelen bu rakam bu sene 200-250 milyar liraya yaklaşır diye düşünüyoruz. Burada tabii biraz önce söylediğimiz TRT payının alınmaması, enerji fonunun kaldırılması, KDV oranındaki iyileştirmeler, yine doğal gaz tüketim desteği ve elektrik tüketim desteği gibi birçok konuyu birlikte götürdük. Bundan sonra da yine hükümetimiz vatandaşımıza, dar gelirli ve orta gelirli hane halkına artan maliyetleri yansıtmama konusundaki politikasını sürdürecektir.

BAKAN DÖNMEZ AÇIKLAMALARININ ARDINDAN BASIN MENSUPLARININ KENDİSİNE YÖNELTİĞİ SORULARI YANITLADI

Geçtiğimiz haftalarda Türkmenistan'daydınız, önemli bir toplantı vardı orada. Sayın Cumhurbaşkanı da yaptığı açıklamada üç enerji bakanının en kısa zamanda bir araya geleceğini söyledi. Ne zaman bir araya geleceksiniz? Yeni bir Hub'dan bahsediliyor biraz detaylı bilgi verir misiniz?

Geçen hafta Türkmenistan'da Azerbaycan, Türkmenistan ve Türkiye Cumhurbaşkanlarının

başkanlığında üçlü zirve yapıldı. Aynı şekilde bakanlar düzeyinde Ulaştırma Bakanlığımızın, Enerji Bakanlığımızın ve Dışişleri Bakanlığımızın toplantısı oldu. Her alanda bunu geliştirmek istiyoruz. Sadece üç Türk devleti arasındaki ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik değil, aynı zamanda diğer Türk devletleri arasındaki iktisadi, ekonomik, ticari, kültürel iş birliğinin artırılmasına yönelik açıklamalar da kamuoyuna yansıdı. Biz Türkiye olarak farklı kaynak girişinden yanayız. Türkmənistan ile gaz tedarikine ilişkin bir anlaşmamız var. Maalesef bir yol, güzergâh bulup gerçekleştirmedik. Türkmənistan fiziki olarak bizimle komşu değil. Bir başka ülke ya da ülkelerden bu gazı tedarik edebiliyorsunuz. Hazar'ın güneyinden İran üzerinden gazı temin edebilirsiniz ya da Hazar geçişi Azerbaycan, Gürcistan üzerinden gidebilir. Üç bakanın bir araya gelerek bu çalışmaların hızlandırılması talimatını aldık. Çalışma gruplarımızı oluşturduk. Çalışma grupları hızlıca tüm alternatifleri masaya yatırarak, ondan sonra üç bakan bir araya gelip değerlendireceğiz. Sonrasında da bu raporu tüm boyutlarıyla liderlerimize aktaracağız ve son değerlendirmeleri üç lider birlikte yapacak.

Takvimle ilgili olarak da ilk etapta bu ön çalışmayı 1 ay içerisinde tamamlamayı hedefliyoruz. Sonrasında da liderler bir araya geldiğinde takvime uygun olarak bunu değerlendirmiş olacaklar.

Beklentimiz, Hazar'ın doğusundaki kaynaklarında hem Türkiye'ye hem de ihtiyaç halinde pazarlara götürülmesinden yana.

Trakya'daki enerji hub'ıyla ilgili olarak yol haritasının hazırlandığını söylediniz. Bir takvim verebilir misiniz onunla ilgili? Tam olarak bu yol haritası nasıl olacak? Bir de yakınlarda bu meseleye özel olarak Rusya'ya ziyaretiniz ya da karşı tarafın ziyareti söz konusu olabilir mi?

Bu konunun hukuki, ticari ve teknik yönden ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekiyor. Avrupa'daki emsal borsalar, piyasalar nasıl çalışıyor, bunlarla alakalı bugüne kadar edindiğimiz tecrübeler vardı. Bunları da tekrar masaya yatırarak hem alıcıyı, hem de satıcıyı tatmin edecek, memnun edecek, güvenle bu piyasada işlem yapabilecek bir merkez hedefliyoruz.

Hem Rusya'yla da hem de diğer kaynak ülkeleriyle görüşüyoruz. Sayın Putin'in böyle bir teklifi de oldu. O ve

benzeri teklifler de bu sürecin daha hızlı ilerlemesine destek verdi. Bunları bütün paydaşlarla birlikte değerlendiriyoruz.

Takvimle ilgili olarak bugünden belki çok net bir şey söyleyemeyiz ama 3-5 ayda halledilecek bir konu değil şüphesiz. Bizim hedefimiz bir yıl içerisinde böyle bir piyasayı hayata geçirmek. Belki kalıcı bir piyasadın önce geçiş döneminde, daha sınırlı sayıda piyasayla başlayabiliriz. O zaman süre biraz daha öne çekilmiş olur.

AB yaptırımları ve Rus gazının Türkiye üzerinden ihrac edilmesi konusunda son gelişmeler nelerdir?

Sadece Rusya'dan doğal gaz gelmiyor, Rusya'yla bizim aramızda zaten kontratlara bağlı bir gaz ticareti söz konusu. Biz o gazı ihtiyacımız olduğu için alıyoruz. Bu piyasa için yeni tedarikçilere ve yeni kontratlara ihtiyaç var. Şöyle bir piyasada yanlış algı olsun istemem. Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu, ki bizim tüketimimiz 55-60 milyar metreküp bir gazdan bahsediyoruz, Avrupa'ya ihrac edilecek, satılacak gazla ilgili olarak yeni kontratlara ihtiyaç var. O günün piyasa koşullarında kim tedarikçi olur, kim alır bilemiyoruz. Biz orada kimseye şuradan alın veya almayın demeyeceğiz. Pazar oluşacaksa onu satmak isteyenler de buraya gelecek, alıcılar da buraya gelecek. Biz aslında böyle bir teknik ve teknolojik altyapıyı buradaki piyasa katılımcılarına sunacağız. Dolayısıyla o bugünün konusu değil. Alıcı ve satıcı istediğinden istediği fiyata alabilecek, öyle değerlendiriyoruz.

Türkiye'de doğal gaz fiyatlarının belirlenmesi mevzusu var. Bununla alakalı çalışmalar ne aşamada? Özellikle karadaki doğal gaz keşifleri Gabar var. Şu anda Batman, Adıyaman, Diyarbakır hattında ve Adana, Erzurum'da da kısmi olarak var. Bunun dışında yeni verebileceğiniz bir müjde var mı? Yılbaşından sonra doğal gazda bir fiyat artışı olacak mı, bir fiyat değişikliği olacak mı?

Doğal gaz fiyatlarının belirlenmesine ilişkin biraz önce bu soruya da bir yerde cevap vermiş olduk. Arkadaşlar şu anda çalışıyorlar, ilk değerlendirmelere göre yılbaşında herhangi bir zam söz konusu değil. Kısa süre içerisinde takvimi açıklayacağız inşallah.

Şu an yoğunlaştığımız yerler daha önce petrol ve gaz bulduğumuz yerler. Çünkü potansiyel olarak güçlü alanlar. Ama İç Anadolu'da da, Ege'de de, Doğu Anadolu'da da araştırmalarımıza yoğunluk

vereceğiz. Oradan da gelen veriler nasıl olursa ona göre ilerleyeceğiz. Daha önce Adana'da kimsenin aklına gelmezdi petrol veya gaz bulunacağı, orada keşifle birlikte yeni bir sayfa açılmış oldu. Karadeniz'i kimse düşünmüyordu belki, orada olumlu gelişmeler oldu. Araştırmadıkça buna net cevap vermek mümkün değil. Ama bizim için kara ve deniz alanlarımızın her birini potansiyel araştırma alanı olarak görüyoruz ve değerlendiriyoruz. O şekilde ilerliyoruz.

Çaycuma'daki veriler olumlu. Biraz daha sabırlı olmak gerekiyor. Arkadaşlarımız netleştirince paylaşacağız olumlu bir gelişme olursa.

Karadeniz'deki gaz için hep Filyos mu kullanılacak? Bütün bunlar aslında yapılan çalışmalarla beraber rezervuarı iyice anlayınca, rezervuarı nasıl geliştireceğimize ilişkin planlamalar bizi bu sonuçlara götürüyor. Şu anda kurduğumuz sisteme deniz tabanı üretim sistemleriyle saha geliştirme olarak adlandırıyoruz. Bunlarda bir hibrid geliştirme de yapabiliriz. Yani kısmen deniz yüzeyindeki platformlar, kısmen de deniz tabanındaki üretim sistemleri... Buna rezervuarın kendisi ve teknik ekip karar verecek. Ama biz kapasitemizi Türkiye'nin majör ihtiyacını karşılayabilecek bir altyapıya göre en azından mülkiyet olarak o şekilde yapılandırmak zorundayız. Sözün özü, Filyos Türkiye'nin doğal gaz tedariki açısından çok önemli bir merkezi olacak, onun altını çizebiliriz. Ama teknik olarak nasıl ilerleyeceğiz, ona teknik parametreler karar verecek.

Bugün itibarıyla 540 milyar metreküplük keşif güncel ekonomik değeri için 1440 dolarla çarpmak gerekiyor. Yaklaşık 700 milyar dolardan daha fazla bir değer ediyor. Tabi bütün kaynağı bir anda çıkarma şansımız yok. Altını çizmek istiyorum Güncel fiyatlarla hesaplandığında fiyatlar böyle ama 25-30 yıl sonraki fiyatları da çok öngöremiyoruz. Ama bugün pazara verirse fiyat için bu rakamları söyleyebiliriz.

Doğu Akdeniz'deki çalışmalar şu an itibarıyla ne aşamada? Orada da arama çalışmaları sürüyor mu, sürüyorsa Doğu Akdeniz'den de müjde gelecek mi? Doğal gazda yılbaşında zam olmayacağını öğrendik, ancak elektriğe bir zam var mı?

Akdeniz'deki çalışmaları şu anda Taşucu'nda yürütüyoruz. Yörükler'deki çalışmada da Genel Müdürlüme de sorduk, oradaki jeolojik

Bugün itibarıyla 540 milyar metreküplük keşif güncel ekonomik değeri için 1440 dolarla çarpmak gerekiyor. Yaklaşık 700 milyar dolardan daha fazla bir değer ediyor. Tabi bütün kaynağı bir anda çıkarma şansımız yok. Altını çizmek istiyorum Güncel fiyatlarla hesaplandığında fiyatlar böyle ama 25-30 yıl sonraki fiyatları da çok öngöremiyoruz. Ama bugün pazara verirse fiyat için bu rakamları söyleyebiliriz.

ekiple değerlendirmenin devam ettiğini söylediler. Tamamlanınca onu da açıklarız. Çünkü hemen var veya yok diyemiyorsunuz. Oradaki bulguları tekrardan bir değerlendirmeye tabi tutuyorlar.

Elektrikte de şu anda zam öngörmüyoruz.

Geçtiğimiz yıllarda özellikle İran kaynaklı sıkıntılardan dolayı kış mevsiminde doğal gazda sıkıntı yaşadığımız kısa dönemler olmuştu. Ayrıca TANAP'ın kapasitesinin artırılması konusunda şu an hangi noktadayız?

Geçen kış İran'la gaz problemi yaşandı. O problemten sonra bu sene gerek bakanlar düzeyinde benim, gerekse de cumhurbaşkanları düzeyinde çeşitli vesilelerle bir araya geldiğimde en değişmez gündem maddelerimizden biri hep bu oldu. Tedarik sürekliliği, arz güvenliği konusu. Onlar da bize cevaben; biz tedbirlerimizi aldık, inşallah bu kış böyle bir sıkıntı yaşamayacaksınız dediler. Biz de takip ediyoruz, inşallah böyle bir problemi bu kış yaşamayız. Ama depolarımız dolu. Depolarımızın kapasitesini de artırdık. Daha rahatız.

TANAP'ın kapasitesinin iki katına artırmayla ilgili olarak hem boru tarafında hem de arama-üretim tarafında da önemli paydaşlardan birisiyiz. Orada yönetimlerde bunlar konuşuldu. İki katına artırmayla alakalı prensip kararları verildi. Hem boru hattı üzerinde kapasiteyi artırmaya dönük birtakım çalışmaların yapılması gerekiyor hem de üretim tarafında sahanın geliştirilmesi gerekiyor. Bize verilen bilgiler; üç-dört yıl içerisinde iki katına üretim seviyesinin çıkabileceği şeklinde. Bu kademeli olacak, yani her yıl bir miktar artarak gidecek.

Akdeniz'deki durumumuz nedir? Yakın zamanda önemli bir açıklamanız olabilecek mi oraya ilgili? Bir de, Rusya'yla ilgili özellikle AB ülkelerine enerjinin,

ürünün geçiş noktasının Türkiye üzerinden olabileceği yönündeki haberler var. Bununla ilgili ne düşünüyorsunuz, ne söylerseniz, var mı değişik gelişmeler?

Rusya'nın konusunu, aslında AB'ye Türkiye'den geçişi onu demin de hat konusunda söyledim. Bunlar da bu uzun dönemli işler. Yeni bir boru hattı yapılmasını kastediyorsanız, onun için şu anda sıcak gündemimizde bir konudur. Mevcut boru hatları üzerinden bir kapasite artışı söylüyorsanız, Türkiye'ye geleni zaten Türkiye olarak biz kullanıyoruz.

Komşu ülkelerin potansiyelinden bahsettiniz, İsrail bölgede önemli bir potansiyele sahip. Böyle normalleşme sürecine de girmişken enerji konusunda da bir proje konuşuluyor mu, bir program da söz konusu olabilir mi?

İsrail'de yeni bir hükümet değişikliği yaşandı. Biz bundan önceki hükümet döneminde de diplomasiyi işletmeye başlatmıştık. Pozisyonumuzda ve söylemimizde bir değişiklik yok. Biz şunu iddia ediyoruz: Doğu Akdeniz gazının pazarlara en ekonomik, en hızlı şekilde gidebileceği en iyi rota Türkiye. Hele bir de Türkiye'de böyle bir doğal gaz ticaret merkezinin yakın bir tarihte hayata geçirileceği düşünüldüğünde bu onlar için de bir fırsat olacaktır, bunu bu şekilde değerlendiriyoruz.

"TÜRKİYE'DEKİ KURULU KAPASİTEYİ, ENDÜSTRİNİN SAHİP OLDUĞU KAPASİTEYİ VE İNSAN KAYNAĞI GELİŞTİRMEMİZ GEREKİYOR"

Türkiye'nin de enerjide daha farklı bölgelerde daha fazla enerjinin çıkabileceğini düşünüyor musunuz?

2022'de 94 arama kuyusu, 56 üretim kuyusu açmışız. 2023'te 134 arama, 73 üretim toplam 207 kuyuya çıkacağız. Bunu daha da artırma kararı verdik dün arkadaşlarla da. Bu rakamları en az 2 kat daha artırmamız lazım. Türkiye'deki sondaj kule sayısı, personel, insan kaynağı, yetişmiş insan, bu tip şeyleri öyle bir anda bulmak kolay değil. Türkiye'deki kurulu kapasiteyi de endüstrinin sahip olduğu kapasiteyi de geliştirmemiz, insan kaynağı tecrübesini geliştirmemiz gerekiyor. Ama 150'den 200'e çıkmamız gerekiyor önce. Geçen sene de bu rakam 120'lerdeydi. Dolayısıyla her yıl zaten üzerine koyarak geliştiriyoruz.

makale Gökçenur Ataman

Enerjide zarar mekanizması

Genç Uluslararası İlişkiler Kurulu Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Gökçenur Ataman

Geçen yıl Glasgow'da ev sahibi İngiltere'nin bastırıldığı kömürden çıkış kararını son dakika hamlesiyle kömürün azaltılmasına çevirmeyi başaran Hindistan, konunun AB ve İngiltere tarafından yeniden gündeme getirilmesini önlemek için neden sadece kömürü konuşuyoruz, bütün fosil yakıtları karara sokalım önerisinde bulunması oyunun kurallarını baştan yazdırmıştır.

Avrupa ülkeleri Rus gazının yerini doldurmaya çalışıyor. Bu nedenle çevre STK'larının ve bilim insanlarının, hükümetlere ve şirketlere yönelik petrol ve gazı yer altında bırakılması talebinin bu yıl daha az ilgi gördüğü gözlenmektedir. Dünya açısından çok kritik toplantıların yapıldığı bir yılın sonuna geldik. Mısır'da Cop 27 ve Endonezya da G-20 üyesi ülkelerin hükümet ve devlet başkanları enerji krizi, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri, pandemi sonrası ekonomik toparlanma süreci, enerji fiyatlarındaki olağanüstü artışlar ve küresel enflasyon tehlikesi gibi birçok önemli konuyu ele alma imkanı buldular. G20 ve COP 27'de liderler toplantısının en öncelikli konusu küresel iklim değişiklikleri ile mücadele konusu olduğu düşünülse de arka plan tartışmalarının temel odağı enerji olmuştur. Hükümet yetkilileri, fosil yakıt üreticilerinin COP27 iklim müzakerelerinde Mısır'ın tavrından yararlandığını ve lobilerinin aceleyle getirilen nihai müzakerelerde etkili olduğunu söylese de bir doğalgaz ihracatçısı ve sık sık Körfez petrol üreticilerinden fon alan ev sahibi ülke Mısır'ın bundan kısmen sorumlu olduğunu, ancak Ukrayna'daki savaşın ve müteakip Avrupa enerji krizinin de etkisi olduğu görülüyor.

COP27 bu konuda ilginç bir satranç oyununa tanıklık etmiştir. Geçen yıl Glasgow'da ev sahibi İngiltere'nin bastırıldığı kömürden

çıkış kararını son dakika hamlesiyle kömürün azaltılmasına çevirmeyi başaran Hindistan, konunun AB ve İngiltere tarafından yeniden gündeme getirilmesini önlemek için neden sadece kömürü konuşuyoruz, bütün fosil yakıtları karara sokalım önerisinde bulunması oyunun kurallarını baştan yazdırmıştır. Savaş ve enerji krizi içinde kömüre ve gaza yönelimi arttığı gözlemlenen Avrupa ülkelerinin ve yeni petrol kuyuları açmayı planlayan ABD ve İngiltere'yi köşeye sıkıştırmıştır. Ancak batı bunun farkında olarak bütün fosil yakıtlardan çıkış karara eklenmesi ve bütün gelişmekte olan ülkelerin bunu kabul edip, kayıp ve zarar finansmanını kabul edilmesi yönünde yanıt sağlanmıştır. COP 27'ye ev sahipliği yapan Mısır'ın Rusya'yla arayı düzeltme çabası da bu hızlı yanıtın bir nedeni olabileceği bilinmekle beraber ve COP27 Başkanı Sameh Shoukry'un bunu "dengeli sonuç" olarak adlandırdığı bilinmektedir. Geçen yıl Glasgow'da kömür konusunda bir adım atılmıştır. Ancak normalde kömür kullanımının 'aşamalı olarak sonlandırılması' yerine ifadenin yumuşatılarak 'kademeli azaltılması' ile yetinilmesi geri adımdır. Bu konuda Mısır'da da bir ilerleme sağlanmadı. Hindistan'ın sadece kömür değil gaz ve petrolün de kapsama alınması önerisi kabul görmemiştir. Fosil yakıtlardan çıkış konusu 30 yıldır olduğu gibi iklim politikalarının resmen bir kez daha dışında kalmış ve kömür konusunda ancak Glasgow İklim Paktı'ndaki aynı cümle tekrarlanmıştır. Belirli çevrelerde hayal kırıklığı bildiride ilk kez yenilenebilir enerji maddesi yer almış, 2030'a kadar 4 trilyon yatırım yapılması gerektiğine karar verilmiştir. Bunun katkısını düşünmek gerekirse, her ülke yenilenebilir enerji açısından daha teşvik edici adımlar atabilir. Metinde 'düşük emisyon ve yenilenebilir enerji' denilerek petrol ve kömürden daha temiz olan doğal gaz ayrı tutulmaya çalışılmış ve Rusya- Ukrayna savaşı ve enerji şokunun gölgesinde geçen bir zirvede ve tüm çağrılara rağmen ülkelerin fosil yakıt kullanımını arttırdıkları bir yılda doğal gazın aklanmaya çalışılması çok sürpriz olmamalıydı. Enerji fiyatlarındaki diziler ve enerji arzındaki kesintiler, AB liderleri ve

Konsey için en önemli endişeler. AB ülkeleri birleşmiş durumda ve enerji tüketimindeki yüksek fiyatlara ve dengesizliklere yanıt vermek için önlemleri yakından karşılıyor. Enerji tedarikindeki yüksek belirsizliğin ve Rusya'nın teslimat kesintilerinin olduğu mevcut bağlamda, Rus enerjisine daha bağımlı olan ve dolayısıyla herhangi bir arz kesintisinden daha fazla etkilenen ülkelere destek sağlamak için AB ülkeleri arasında dayanışma da gereklidir. G20 liderler toplantısının ise en öncelikli konusu enerji güvenliği olmakla birlikte toplantının ana teması olarak belirlenen "Birlikte Toparlanma Daha Güçlü Toparlanma" söylemi pandemi sonrası dönem için mesajlar taşıyor. Rusya- Ukrayna savaşının küresel enerji piyasalarını zora sokarken fiyatların hızla yükselmesine neden olduğu ve bu nedenle petrol fiyatlarına bir üst limit getirilmesini desteklenmiştir. AB ülkeleri G20'de temiz enerjiye dönük yeşil dönüşüm sürecini hızlandırmalıyız ve önümüzdeki beş yıllık süreçte yalnız Avrupa, Küresel Geçit (Global Gateway) yatırım stratejisi aracılığıyla, hidrojen gibi yenilenebilir enerjiye asgari 4 milyar Avro yatırım yapacaktır. Bu da çok büyük bir özel sektör yatırımını beraberinde getirecektir dese de otokratik Katar ile gaz anlaşması bu stratejinin dürüst olmadıklarının doğruluğunu ispatlar niteliktedir. Alman dış politikası, daha az parmak kaldırmaktan ve daha büyük bir gerçeklik duygusundan faydalanacaktır. Katarla ve Almanya arasında yapılan anlaşma 15 yıl geçerli olacak ve Almanya'yı 2041'e kadar, yani çok uzun bir süre boyunca dünya iklimini yıkıma uğratan bir enerji kaynağına tabi kalacaktır. Almanya, yaşanmakta olan enerji krizini Federal Cumhuriyet'in ve yüzyılın kapıdaki krizini insanlığın başına bela eden fosil yakıt bağımlılığını kalıcı hale getirmekle beraber Almanya'nın yürürlükteki kanununa göre 2045'e kadar iklim nötr olması da gerekiyor. Avrupa Ülkelerinin kullanmayı bırakacağı ana kadar düzenli olarak doğalgaz satın almaya devam edip ve sonra da bir anda bırak yeşil enerjiye dönme politikası, iki paket sigara alan bir tiryakinin halini anımsatıyor: "Bunları içeceğim ama haftaya bırakacağım." Maalesef bunun pek de işe yaramayacağı biliniyor.

GasPower

Kurucusu:
M. Zekai Komsuoğlu
Mayıs, 1968

Yayın Sahibi
Balkan Gazetecilik
Dijital Medya Yayıncılık ve
Matbaacılık San. Tic. A.Ş.

Yayın Grubu Başkanı
A.Sertaç Komsuoğlu

Murahas Aza ve
Yayın Grubu Bşk. Yrd.

Mustafa Akıncı
Murahas Aza
Mustafa Komsuoğlu

Genel Yayın Yönetmeni ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Emin Kaya

● Haber Merkezi: **Sibel Acar, Gözde Emlik, Eylül Şahin, Burak Karagöl**

● Grafik: **Ersin Güleç, Serra Ergan**

● Reklam ve Abonelik:
Ayşegül Yıldırım

● Mali İşler Başkanı: **Ş. Doğan Erbay**

● Hukuk Danışmanı: **İrfan Coşkun**

● İK Sorumlusu: **Gülşah Uzunal, Merve Şen**

● Basıldığı Yer: **İRM Dijital Baskı ve**

Matbaacılık San. Tic. A.Ş.

[@Petroturkcom](https://www.petroturk.com)

Yönetim Yeri: **Y.Dudullu Mah. Bostancı Yolu Cad. Şehit Sok. No:44 Ümraniye-İstanbul**

İLETİŞİM

İstanbul: **(0216) 466 74 96** Fax : **(0216) 365 58 05**
Ankara : **(0312) 467 99 36** Fax : **(0312) 427 30 16**

Türkiye genelinde dağıtımı yapılan GP, Basın Kanunu uyarınca bir yerel süreli yayındır. GP, Basın Meslek İhtisaplarına uymaya söz vermiştir. GP'de yayınlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı Balkan Gazetecilik Dijital Medya Yayıncılık ve Matbaacılık San. Tic. A.Ş.'ne aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilerek dahi iktibas edilemez. Köşe yazılarında yer verilen görüşler yazarın kendisine ait olup, gazetemiz açısından bağlayıcı değildir.

www.petroturk.com

Gazetede yayınlanan köşe yazılarında geçen görüşler tamamen yazarların kendi görüşleri olup gazetemizi kesinlikle bağlamaz ve görüşlerini yansıtmaz.

“Geleceğe Doğru Yeni Bir Yolculuk”

BORUN GELECEĞİNİ TASARLAMAKTAN,

BOR İLE GELECEĞİ TASARLAMAYA

 ETİMADEN
for life

BORON

BORTAM

LİTYUM

BOREL

NTE

FERROBOR

BOR KARBÜR

ETİDOT-67

“LNG ve DOĞAL GAZ TEDARİKÇİNİZ”

Ege Gaz A.Ş.

Rüzgarlıbahçe Mah. Kavak Sok. No: 16 / Zemin kat - Beykoz 34805 İstanbul - Türkiye

Tel: +90 216 681 25 25 (pbx) Fax: +90 216 537 15 55

office@egegaz.com.tr

www.egegaz.com.tr